

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Рахункової палати

від 10 вересня 2019 року № 23–2

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання
бюджетних коштів на забезпечення діяльності
Національної школи суддів України**

Київ 2019

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
I. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО, ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ СУДДІВ УКРАЇНИ	5
1.1. <i>Стан нормативно-правового забезпечення</i>	5
1.2. <i>Оцінка стану виконання попередніх рекомендацій Рахункової палати</i>	8
1.3. <i>Оцінка стану організаційно-кадрового забезпечення виконання повноважень Національної школи суддів Україн</i>	9
1.4. <i>Оцінка стану внутрішнього контролю та облікової політики</i>	17
II. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ СУДДІВ УКРАЇНИ	20
2.1. <i>Оцінка стану планування видатків та напрямів використання бюджетних коштів</i>	20
2.2. <i>Результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної школи суддів України</i>	25
2.3. <i>Оцінка стану забезпечення належних умов для виконання повноважень Національної школи суддів України</i>	31
ВИСНОВКИ	40
ПРОПОЗИЦІЇ	42
Додаток.....	45

ПРЕАМБУЛА

Підстава аудиту:

аудит ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної школи суддів України проведено на підставі статті 98 Конституції України відповідно до Плану роботи Рахункової палати на 2019 рік.

Мета аудиту:

встановлення фактичного стану справ та надання оцінки продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної школи суддів України, зокрема з питань організації спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, підготовки суддів та працівників апарату судів, а також законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень, стану внутрішнього контролю.

Предмет аудиту:

– кошти державного бюджету за бюджетною програмою 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами» за 2017–2018 роки та «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» за I півріччя 2019 року, їх рух (визначення джерел, повнота та своєчасність фінансування, законність і цільове використання, ефективність управління коштами);

– нормативно-правові, розпорядчі, інші акти та документи, які регламентують діяльність Національної школи суддів України;

– планові, бухгалтерські, фінансові документи, бюджетна, фінансова й статистична звітність та інша довідкова інформація, що прямо чи опосередковано характеризує стан досягнення результативних показників.

Об'єкт аудиту: Національна школа суддів України.

Критерії оцінки:

продуктивність: встановлення співвідношення між результатами діяльності об'єкта контролю і використаними для досягнення таких результатів фінансовими, матеріальними та трудовими ресурсами;

результативність: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності об'єкта контролю запланованим результатам;

економність: встановлення стану досягнення об'єктом контролю запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при їх використанні;

законність:

– встановлення відповідності чинному законодавству управлінських рішень об'єкта контролю для реалізації визначених Законом України від 02.06.2016 № 1402 «Про судоустрій і статус суддів» повноважень щодо планування та використання бюджетних коштів;

– дотримання вимог чинного законодавства під час управління наявними фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, спрямованими на досягнення результативних показників, в ході виконання бюджетної програми;

– дотримання законодавства під час придбання товарів, робіт та послуг, здійснення розрахункових операцій за отримані матеріальні цінності, комунальні та інші послуги, виконані роботи з умовами укладених договорів, а також розрахунків з оплати праці;

своєчасність і повнота прийняття управлінських рішень:

– своєчасність і повнота прийняття управлінських рішень з питань, що стосуються предмета аудиту;

– стан внутрішнього контролю.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року.

Методика проведення аудиту:

об'єкт заходу контролю перевірено шляхом вивчення та аналізу нормативно-правових і розпорядчих актів, прийнятих управлінських рішень, даних бюджетної, фінансової та статистичної звітності, первинних документів, а також даних, отриманих на відповідні запити Рахункової палати.

ВСТУП

В умовах удосконалення в Україні системи судового устрою та судочинства відповідно до європейських стандартів актуальним є питання забезпечення судів професійними кадрами.

Підготовка висококваліфікованих кадрів для системи правосуддя має загальнодержавне значення та є запорукою поліпшення якості здійснення правосуддя. Реалізує ці завдання Національна школа суддів України.

Цей аудит проведено з метою оцінки ефективності використання бюджетних коштів, виділених з державного бюджету протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року на забезпечення діяльності Національної школи суддів України для досягнення стратегічних цілей формування ефективної системи правосуддя та підвищення її якості.

І. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО, ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ СУДДІВ УКРАЇНИ

1.1. Стан нормативно-правового забезпечення

Положеннями частини першої статті 124 Конституції України визначено, що правосуддя в Україні здійснюють виключно суди.

Статтею 127 Основного Закону встановлено, що правосуддя здійснюють судді.

Організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд, визначає Закон України від 02.06.2016 № 1402 «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402).

Державною установою із спеціальним статусом у системі правосуддя, що забезпечує підготовку висококваліфікованих кадрів для системи правосуддя та здійснює науково-дослідну діяльність, статтею 104 Закону № 1402 визначено Національну школу суддів України (далі – НШСУ, Школа).

НШСУ утворюється при Вищій кваліфікаційній комісії суддів України (далі – ВККСУ) і здійснює свою діяльність відповідно до Закону № 1402 та статуту, затвердженого ВККСУ (частина друга статті 104 Закону № 1402).

Відповідно до Статуту Національної школи суддів України (далі – Статут)¹, Школа утворена рішенням ВККСУ від 21.12.2010 № 822/4-3п.

Разом з тим, згідно із Законом України від 26.11.2015 № 848 «Про наукову і науково-технічну діяльність»² (далі – Закон № 848) **суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є наукові працівники, науково-педагогічні працівники, аспіранти, ад'юнкти і докторанти, інші вчені, наукові установи, університети, академії, інститути, музеї, інші юридичні особи незалежно від форми власності, що мають відповідні наукові підрозділи, та громадські наукові організації (стаття 4).**

Закон № 848 містить поняття «**наукова діяльність**», під якою відповідно до статті 1 розуміється інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження, а також поняття «**науково-технічна діяльність**» – наукова діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань для розв'язання технологічних,

¹ Затверджений рішенням ВККСУ від 14.12.2016 №189/зп-16.

² Цей Закон визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку у сфері наукової і науково-технічної діяльності, створює умови для провадження наукової і науково-технічної діяльності, задоволення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку шляхом взаємодії освіти, науки, бізнесу та влади.

інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки.

Отже, норми Закону № 1402 потребують приведення у відповідність до норм Закону № 848, який є спеціальним законом у сфері наукової і науково-технічної діяльності і не містить такого поняття, як «науково-дослідна діяльність».

НШСУ згідно зі статтею 105 Закону № 1402 здійснює:

- спеціальну підготовку кандидатів на посаду судді;
- підготовку суддів, у тому числі обраних на адміністративні посади в судах;
- періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації;
- проведення курсів навчання, визначених кваліфікаційним або дисциплінарним органом, для підвищення кваліфікації суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя;
- підготовку працівників апаратів судів та підвищення рівня їхньої кваліфікації;
- проведення наукових досліджень з питань удосконалення судового устрою, статусу суддів і судочинства;
- вивчення міжнародного досвіду організації та діяльності судів;
- науково-методичне забезпечення діяльності судів, ВККСУ та Вищої ради правосуддя.

Стаття 70 Закону № 1402 передбачає, що **добір та призначення на посаду судді здійснюється в порядку, визначеному цим Законом, та включає, зокрема, таку стадію, як проходження кандидатами, які успішно склали відбірковий іспит та пройшли спеціальну перевірку, спеціальної підготовки; отримання свідоцтва про проходження спеціальної підготовки.**

Спеціальна підготовка кандидата на посаду судді відповідно до статті 77 Закону № 1402 включає теоретичну та практичну підготовку судді в НШСУ. Програму, навчальний план та порядок проходження спеціальної підготовки кандидатами на посаду судді **затверджує ВККСУ** за рекомендацією НШСУ. Спеціальна підготовка проводиться **протягом дванадцяти місяців** (якщо інший строк не визначений рішенням ВККСУ) **за рахунок коштів Державного бюджету України**. На період проходження кандидатом підготовки за ним зберігається основне місце роботи, **виплачується стипендія** в розмірі посадового окладу помічника судді місцевого суду³. За результатами спеціальної підготовки кандидати отримують свідоцтво установа ВККСУ зразка. Проходженням кандидатом спеціальної підготовки вважається успішне виконання програми підготовки.

³ Схему посадових окладів працівників патронатних служб у системі правосуддя затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 15.

Слід звернути увагу на **неузгодженість норм** статті 93 Закону № 1402, якою до повноважень ВККСУ віднесено визначення потреби у державному замовленні на **професійну** підготовку кандидатів на посаду судді у НШСУ, з нормами інших статей цього Закону (зокрема, статей 70, 72, 74, 77, 78, 105), що передбачають проходження кандидатами на посаду суддів **спеціальної** підготовки в НШСУ. Зазначене потребує відповідного правового врегулювання.

Статтею 89 «**Підготовка судді** для підтримання його кваліфікації» Закону № 1402 визначено, що суддя зобов'язаний проходити підготовку для підтримання кваліфікації в НШСУ. Суддя проходить підготовку для підтримання кваліфікації не рідше одного разу на три роки. Час такої підготовки не може бути меншим 40 академічних годин упродовж кожних трьох років перебування на посаді судді.

Указом Президента України від **20.05.2015 № 276** схвалено Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015 - 2020 роки (далі – Стратегія).

Метою Стратегії є визначення пріоритетів реформування системи судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів задля практичної реалізації принципу верховенства права та забезпечення функціонування судової влади, що відповідає суспільним очікуванням щодо незалежного та справедливого суду, а також європейським цінностям та стандартам захисту прав людини.

Одним із напрямів реформування системи судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів визначено **підвищення професійного рівня суддів**.

З метою виконання Стратегії затверджено⁴ Стратегію розвитку Національної школи суддів України на 2016–2020 роки, де визначено місію Школи, – розвиток кадрового потенціалу судової системи України, професійна підготовка суддівського корпусу, здатного ефективно реалізовувати повноваження судової влади для захисту прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб, інтересів держави шляхом своєчасного, ефективного і справедливого вирішення правових спорів на засадах верховенства права.

Аналіз нормативно-правової бази щодо організації та забезпечення виконання Школою повноважень свідчить про необхідність її вдосконалення, зокрема, приведення норм статті 93 Закону № 1402 у відповідність до статей 70, 72, 74, 77, 78, 105 цього ж Закону в частині узгодження термінів «спеціальна підготовка» та «професійна підготовка».

Норми Закону № 1402 потребують приведення у відповідність до норм Закону № 848, який є спеціальним законом у сфері наукової і

⁴ Наказ НШСУ від 01.12.2015 № 50.

науково-технічної діяльності та не містить поняття «науково-дослідна діяльність».

1.2. Оцінка стану виконання попередніх рекомендацій Рахункової палати

Попередній аудит ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності ВККСУ та підготовку кандидатів на посаду судді, суддів та працівників апарату судів проведено Рахунковою палатою з 09.03.2016 по 29.04.2016⁵, одним з об'єктів контролю якого була НШСУ.

З метою недопущення в подальшому виявлених Рахунковою палатою недоліків наказом ВККСУ від 12.08.2016 № 69 затверджено план заходів з їх усунення, визначено відповідальних і строки виконання цих заходів.

На виконання наданих за результатами попереднього аудиту рекомендацій щодо передачі майна Школі⁶, ВККСУ та Школою видано спільний наказ від 19.05.2016 № 38/7-А «Про передачу майна», згідно з яким з балансу ВККСУ на баланс Школи передано майно на загальну суму 649,1 тис. гривень.

Надані Рахунковою палатою рекомендації Державній судовій адміністрації України (далі – ДСА) щодо вивчення можливості пошуку вільних приміщень для постійного розміщення Школи⁷ не виконані.

На час проведення аудиту питання забезпечення НШСУ належними площами не вирішено.

За результатами аудиту відповідно до статті 36 Закону України «Про Рахункову палату» та на підставі рішення Рахункової палати від 16.06.2016 № 12-3 безпосередньо до НШСУ надіслано рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту з такими пропозиціями:

- розробити спільно з ДСА зміни до Закону № 848 у частині визначення форм наукових досліджень, що проводяться НШСУ;
- з метою економії бюджетних коштів розробити план заходів з енергозбереження і здійснювати на постійній основі аналіз ефективності та результативності впроваджених заходів для забезпечення зменшення витрат на комунальні послуги та енергоносії.

Аналізом виконання наданих пропозицій встановлено, що:

- НШСУ листом від 29.08.2016 № 23-08/1868 «Щодо вжиття заходів» надіслала до ДСА пропозиції щодо приведення термінології Закону № 1402 у відповідність до термінології Закону № 848.

Довідково. Станом на 01.09.2019 Законом № 1402 так і не визначено основних форм наукових досліджень, що проводяться НШСУ;

⁵ Охоплено період з 01.01.2014 по 31.12.2015.

⁶ Відповідно до наказу ДСА (головного розпорядника коштів державного бюджету) від 18.04.2016 № 76 «Про передачу майна».

⁷ Спільно з Фондом державного майна та Київською міською державною адміністрацією.

– НШСУ протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року затверджувала плани заходів з енергозбереження і скорочення витрат на комунальні послуги та енергоносії (накази НШСУ від 04.01.2017, від 04.01.2018, від 08.01.2019). Разом з цим аналіз ефективності впровадження заходів у НШСУ не здійснювався.

Таким чином, НШСУ в межах компетенції виконала рекомендації, надані Рахунковою палатою за результатами попереднього аудиту. Водночас ініційовані ДСА зміни до Закону № 848 не мали жодного результату та невиконаними залишилися рекомендації щодо забезпечення Школи необхідними площами.

1.3. Оцінка стану організаційно-кадрового забезпечення виконання повноважень Національною школою суддів України

Локальним кодифікованим нормативно-правовим та інструктивно-методичним актом, що розвиває положення Статуту і створений на підставі діючого законодавства України, рішень ВККСУ та регулює діяльність Школи, є **Регламент Національної школи суддів України**, затверджений наказом Школи від 24.06.2016 № 34 (далі – Регламент).

Процес організації роботи та керівництва Школою забезпечується відповідно до Регламенту.

Ректор, який призначається на посаду рішенням ВККСУ, здійснює загальне керівництво НШСУ і **несе особисту відповідальність** за її діяльність. Повноваження ректора визначаються Статутом і Регламентом.

Організаційна структура НШСУ станом на 01.07.2019 наведена у додатку до Звіту.

Наразі НШСУ здійснює свої статутні завдання як через центральний офіс у м. Києві, так і через 5 регіональних відділень у м. Львові, Харкові, Одесі, Дніпрі та Чернівцях.

Відповідно до пунктів 4.3, 4.4 Статуту проректори Школи призначаються на посади та звільняються з посад ВККСУ за поданням ректора. Проректори несуть особисту відповідальність за напрями роботи відповідно до **функціонального розподілу обов'язків у НШСУ, затвердженого наказом ректора.**

Натомість підпунктом 2.5.1 пункту 2.5 параграфу 2 глави 1 розділу II Регламенту, зокрема, визначено, що проректори Школи несуть особисту відповідальність за напрями роботи, визначені **функціональним розподілом обов'язків у НШСУ відповідно до Регламенту.**

Аудитом встановлено, що окремий наказ про функціональний розподіл обов'язків проректорів Школи за напрями роботи не видавався.

Слід зазначити, що відповідно до наказів НШСУ від 06.04.2011 № 74-к Шукліна Н. Г. приступила до виконання обов'язків на посаді проректора з науково-дослідної роботи, від 18.01.2012 № 7-к Мазурок В. В. приступив до виконання обов'язків на посаді проректора по забезпеченню організаційної

діяльності, від 01.10.2013 Костенко А. В. – до виконання обов'язків на посаді проректора з підготовки кадрів для судових органів.

Водночас відповідно до наказу НСШУ від 01.04.2019 № 75-к «Про внесення змін до деяких наказів» у зазначені накази внесено зміни в частині виконання обов'язків на посаді проректора шляхом виключення функціональних задач у Шукліної Н. Г. – з науково-дослідної роботи, Мазурка В. В. – із забезпечення організаційної діяльності, Костенка А. В. – з підготовки кадрів для судових органів.

НШСУ листом від 21.03.2019 № 22-03/1303 звернулася до ВККСУ з пропозицією внести відповідні зміни в її рішення про призначення проректорів від 30.03.2011 № 780/5-ЗП, 17.01.2012 № 1/ЗП-12 та 30.09.2013 № 47-ЗП, проте **на час проведення аудиту зміни не внесені.**

Штатний розпис НШСУ на 2017 рік чисельністю 172 шт. од. затверджено 30.12.2016 в. о. ректора НШСУ Шукліною Н. Г. та введено в дію з 01.01.2017, на 2018 рік чисельністю 172 шт. од. затверджено 02.01.2018 в. о. ректора НШСУ Мазурком В.А. та введено в дію з 01.01.2018, на 2019 рік чисельністю 179 штатних одиниць затверджено 02.01.2019 ректором НШСУ Оніщуком М. В. та введено в дію з 01.01.2019.

Дані про укомплектованість штатної чисельності працівників НШСУ наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

**Інформація про штатну та фактичну чисельність
працівників НШСУ за 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року**

осіб

Посада	Штатна чисельність			Фактична чисельність		
	01.01.2018	01.01.2019	01.07.2019	01.01.2018	01.01.2019	01.07.2019
Ректор	1	1	1	1	1	1
Проректор	3	3	3	3	3	3
Директор та заступник директора регіонального відділення	9	9	10	9	9	10
Начальник та заступник начальника самостійного відділу	26	27	28	25	26	28
Наукові співробітники	39	42	33	27	30	22
Головні та провідні спеціалісти	78	77	84	71	68	66
Секретарі та помічники ректора/проректора	6	6	6	5	5	5
Викладачі	6	9	9	6	9	9
Робітники, які виконують функції з обслуговування	4	5	5	3	3	3
Всього, у т. ч.	172	179	179	150	154	147
наукові працівники	61	67	59	55	59	53

Аналізом фактичної укомплектованості штату НШСУ встановлено, що протягом 2017–2018 років постійно незаповненими лишалися більше 19 посад, станом на 01.07.2019 – 32.

Згідно з інформацією НШСУ, однією з причин неуккомплектованості кадрами є недостатність службових приміщень.

Дослідження стану організаційно-кадрового забезпечення НШСУ свідчить, що станом на 01.07.2019 фактична укомплектованість штатних посад (179 од.) становить 147 од., або 82 відсотки.

Довідково. У 2017 році (станом на 01.01.2018) із загальної фактичної чисельності 150 осіб посади наукових працівників обіймали 55 осіб, станом на 01.01.2019 із 154 осіб – 59, на 01.07.2019 із 147 осіб – 53, з яких мали науковий ступінь та вчене звання, – 34, 33 та 28 осіб відповідно.

Дослідженням питання повноти виконання НШСУ покладених законодавством повноважень встановлено, що наукова діяльність Школи регулюється главою 4 «Науково-дослідна та науково-методична діяльність у НШСУ» Регламенту.

Згідно з витягом з ЄДРПОУ від 09.12.2013 № 12-2734, НШСУ є державною установою (КОПФГ – 425), що здійснює такі види діяльності (за КВЕД-2010): 85.59 – інші види освіти, 58.14 – видання журналів і періодичних видань та 72.20 – дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук.

Відповідно до Закону № 848 (стаття 1) наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження; науково-організаційна діяльність – діяльність, спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності. Науковий підрозділ – структурний підрозділ юридичної особи, основним завданням якого є провадження наукової, науково-технічної або науково-організаційної діяльності, у штаті якого посади наукових працівників становлять не менш як 50 відсотків.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності НШСУ відповідно до Закону № 1402 є науково-дослідна робота. З огляду на важливість цієї ланки в структуру НШСУ введено посаду проректора, що відповідає за науково-дослідну роботу та координує діяльність таких відділів: наукових досліджень проблем судочинства та науково-методичного забезпечення суддівської освіти; науково-методичного забезпечення діяльності судів та органів суддівського врядування; науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів; міжнародного співробітництва, а також тестологічного центру.

Згідно із Законом № 848 науковий працівник провадить наукову (науково-технічну, науково-організаційну, науково-педагогічну) діяльність у наукових установах, вищих навчальних закладах, наукових підрозділах установ, організацій, підприємств. Науковий працівник зобов'язаний, зокрема, проходити в установленому порядку атестацію на відповідність займаній посаді (частина перша та четверта статті 6).

Аудитом встановлено, що в НШСУ діє науково-методична рада (далі – Рада). Відповідно до підпункту 2.10.1 пункту 2.10 параграфу 2 глави 2 розділу II Регламенту основною формою роботи Ради є засідання, які проводяться за необхідності, але не рідше одного разу на три місяці.

Суб'єктами науково-дослідного процесу НШСУ у межах повноважень є проректор з науково-дослідної роботи; науково-викладацький склад; Рада; Координаційний суддівський центр; робочі групи; провідні вчені і науковці, працівники інших установ, організацій, іноземних інституцій, що залучаються до роботи в НШСУ, у тому числі на договірній основі.

Згідно з планами науково-дослідної роботи на 2017, 2018, 2019 роки, схваленими Радою⁸, НШСУ розроблялись навчальні курси (модулі) для спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, для підготовки та періодичного навчання суддів, працівників апаратів судів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації та посібники для підготовки викладачів та викладачів/тренерів навчальних курсів, а також проводилась інша методична діяльність.

Відповідно до пункту 2 глави 2 розділу VII Регламенту атестація наукових працівників НШСУ повинна проводитися у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України

Стаж роботи на посадах науково-викладацького складу НШСУ відповідно до пункту 1.4 параграфу 1 глави 4 розділу IV Регламенту обчислюється в порядку, передбаченому **законодавством України про наукову і науково-технічну діяльність**.

Відповідно до Положення про атестацію наукових працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.08.1999 № 1475 (далі – Положення № 1475), атестація наукового працівника проводиться з метою оцінювання рівня професійної підготовки, результативності роботи; визначення відповідності кваліфікації займаній посаді тощо (пункт 3).

Проте до 10.04.2019 Положення № 1475 визначало порядок проведення атестації наукових працівників державних науково-дослідних, дослідно-конструкторських, проектно-конструкторських, технологічних і проектно-пошукових установ (у тому числі тих, що входять до складу науково-виробничих об'єднань), вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації та науково-дослідних підрозділів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, що повністю або частково фінансуються за рахунок державного бюджету.

Аудитом встановлено, що наукові працівники НШСУ не проходили атестації.

З 10.04.2019 постановою Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 285 Положення № 1475 викладено у новій редакції, згідно з якою **порядок проведення атестації наукових працівників поширюється** на наукові (науково-дослідні, науково-технологічні, науково-технічні, науково-практичні) установи, заклади вищої освіти (університети, академії, інститути), **юридичні**

⁸ Протоколи від 20.12.2016 № 5, від 20.12.2017 № 4 та від 17.12.2018 № 7 затверджені наказами НШСУ від 27.12.2016 № 78 (зі змінами, внесеними наказами від 11.07.2017 № 28, від 15.09.2017 № 34), від 13.02.2018 № 5 та від 10.06.2019 № 39.

особи, у складі яких є науковий підрозділ, що повністю або частково фінансуються за рахунок державного бюджету.

Щодо науково-методичної діяльності

У 2017 році науковими підрозділами завершено розробку/оновлено та апробовано 11 навчальних курсів для суддів у формі тренінгів. Для кандидатів на посаду судді з-поміж помічників суддів розроблено 29 навчальних курсів (тренінгів). З огляду на зміни у процесуальному законодавстві тривала робота з оновлення 33 навчальних курсів.

У 2018 році науковими підрозділами завершено розробку 20 навчальних курсів для суддів у формі тренінгів, оновлено – 16, апробовано – 21 та проведено 19 тренінгів для тренерів (ToT). У процесі розробки перебувало 12 навчальних курсів.

НШСУ з метою забезпечення діяльності ВККСУ підготовлено проекти програм іспитів кваліфікаційного оцінювання та іспитів для кандидатів на посаду судді.

Також підготовлено науково-методичні рекомендації щодо розгляду Вищою радою правосуддя (далі – ВРП) внесених ВККСУ рекомендацій про призначення кандидатів на посаду судді Верховного Суду; науково-правовий висновок щодо можливих шляхів виконання рішення Європейського суду з прав людини у справі «Куликов та інші проти України»; проект відповіді на конституційне подання щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів Закону № 1402; пропозиції до структури щорічної доповіді про стан забезпечення незалежності суддів в Україні.

Аудитом встановлено, що НШСУ в окремих випадках в інформаційно-аналітичних звітах (далі – Звіт) за 2017, 2018 роки наведено недостовірну інформацію. Так, у Звіті за 2017 рік у п. 5 розділу VI зазначено (стор. 25), що підготовлено до видання та опубліковано 5 посібників (збірники методичних матеріалів) для суддів (кандидатів на посаду судді), тренерів, фактично ж опубліковано 4 посібники.

У Звіті за 2018 рік у п. 4 розділу V зазначено (стор. 43), що підготовлено до видання та опубліковано 10 навчальних посібників та 5 збірників, фактично – лише 10 посібників і збірників. Крім того, 4 навчальні посібники, зазначені в розділі «Науково-дослідна діяльність», підготовлені на виконання планів науково-дослідної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України та факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Посібник «Українська мова в судово-процесуальній сфері» опубліковано у 2019 році, а посібник для суддів у запитаннях і відповідях: «Діяльність слідчого судді як гаранта захисту прав людини на досудовому розслідуванні» станом на 01.07.2019 не надруковано.

Тестологічним центром здійснено рецензування 27344 тестових запитань і 588 практичних завдань.

Для науково-методичного забезпечення діяльності ВРП здійснювалось аналітичне опрацювання відповідних матеріалів, підготовка науково-методичних рекомендацій тощо. Також методично супроводжувалась психологічна підготовка суддів.

У 2017–2018 роках видавалось по чотири номери фахового загальнодержавного науково-практичного та науково-методичного юридичного журналу «Слово Національної школи суддів України».

Щодо підготовки суддів для підтримання кваліфікації, періодичного навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації

Підготовка суддів здійснювалася відповідно до календарного плану підготовки суддів для підтримання кваліфікації, стандартизованих програм і програм підготовки відповідних категорій суддів, які формувалися згідно з Положенням про підготовку та періодичне навчання суддів, затвердженим наказом НШСУ від 06.07.2017 № 26 (далі – Положення № 26).

Згідно зі звітами Школи за рахунок коштів держбюджету та коштів міжнародних організацій різними формами навчання у 2017 році охоплено 8812 суддів (2649 суддів пройшли підготовку для підтримання кваліфікації, у тому числі обрані на адміністративні посади, 6158 суддів – періодичне навчання з метою підвищення рівня кваліфікації та 5 суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя ВККСУ за результатами кваліфікаційного оцінювання та ВРП у порядку дисциплінарного стягнення).

У 2018 році – 8948 суддів (2140 суддів пройшли підготовку для підтримання кваліфікації, у тому числі обрані на адміністративні посади, 6793 судді – періодичне навчання з метою підвищення рівня кваліфікації та 15 суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя).

З 13 по 23 листопада 2017 року проведено комплексне навчання новопризначених суддів Верховного Суду, за результатами якого 107 суддів Верховного Суду отримали сертифікати.

Щодо підготовки працівників апаратів судів і підвищення рівня їхньої кваліфікації

Загалом відповідно до порядку, програм, навчального плану, графіка підготовки працівників апаратів судів та підвищення рівня їхньої кваліфікації у 2017 році пройшли підготовку та підвищили свій професійний рівень 7333 працівники апаратів судів, з яких 2366 осіб – у центральному офісі (м. Київ); 4967 – у регіональних відділеннях НШСУ, коштом державного бюджету підготовлено 7228 осіб (98,6 відс.), міжнародних організацій – 105 (1,4 відс.). У 2018 році – 8307 працівників апаратів судів, з яких 3681 особа – у м. Києві, 4626 – у регіональних відділеннях НШСУ, коштом державного бюджету підготовлено 7910 осіб, за рахунок міжнародних організацій – 397 осіб.

Уперше у 2018 році проведено підготовку начальників та заступників начальників структурних підрозділів апаратів місцевих та апеляційних судів.

Започатковано навчання працівників апарату новоствореного Верховного Суду, яким видано 1389 сертифікатів.

Щодо спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді

Порядок проходження спеціальної підготовки кандидатами на посаду судді затверджено рішенням ВККСУ від **12.02.2018 № 19/зп-18** (далі – Порядок № 19).

Довідково. Відповідно до пункту 1.5 Порядку № 19 мета спеціальної підготовки – допомогти кандидатам на посаду судді розвинути особисті якості та набути професійних умінь і навичок, необхідних для якісного виконання обов'язків судді, відношення до учасників судового процесу з повагою, забезпечення гарантування прав особи та основоположних свобод, дотримання норм етики та усвідомлення високої значимості суду в демократичному суспільстві, забезпечення безсторонності та справедливого публічного розгляду справи в розумні строки.

Оцінювання результатів проходження слухачами спеціальної підготовки проводиться НШСУ відповідно до положення про визначення успішності виконання програми спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, яке затверджується наказом ректора НШСУ (пункт 6.1 Порядку № 19).

НШСУ надсилає щодо кожного кандидата, який пройшов спеціальну підготовку, до ВККСУ матеріали про результати проходження спеціальної підготовки кандидата на посаду судді у формі висновку, в якому, зокрема, зазначається інформація про результати виконання кандидатом кожного блоку та Програми в цілому (пункт 9.3 Порядку № 19).

У НШСУ функціонує окремий відділ спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді. Відповідно до Положення про відділ спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді Національної школи суддів України, затвердженого наказом ректора НШСУ від 19.05.2015 № 25, основними завданнями відділу є: здійснення спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді відповідно до порядку, програми та навчального плану, затверджених ВККСУ за рекомендацією НШСУ; розроблення графіків навчального процесу та розкладів занять підготовки кандидатів на посаду судді та контроль за їх виконанням; контроль успішності виконання програми спеціальної підготовки слухачами (кандидатами на посаду судді) та забезпечення здійснення НШСУ оцінювання результатів спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді; розроблення проектів нормативно-правових актів із питань, віднесених до компетенції відділу; розроблення пропозицій щодо удосконалення процесу спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, проектів актів про внесення відповідних змін до порядку, програми та навчального плану спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді; організація у взаємодії з іншими підрозділами НШСУ перевірки стану готовності навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення здійснення спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді.

У зв'язку з тим, що ВККСУ не проводила добір кандидатів на посаду судді, а також не направляла до НШСУ осіб для проходження спеціальної підготовки, цей відділ у 2017 році не мав можливості виконувати основні завдання.

Станом на 01.01.2018 фактична чисельність відділу збільшилась на 4 особи та становила 10 од. при штатній чисельності 11 одиниць.

У 2018 році вперше з 2014 року розпочато спеціальну підготовку кандидатів на посаду судді (далі – спеціальна підготовка), що є одним із головних законодавчо визначених завдань Школи. Усі 285 слухачів із числа помічників суддів успішно виконали програму спеціальної підготовки й отримали відповідні свідоцтва. Матеріали щодо цих осіб надіслано до ВККСУ для подальшої участі в доборі.

На спеціальну підготовку з терміном навчання 9 місяців ВККСУ направила 387 кандидатів на посаду судді. До навчання приступили 382 слухачі, 11 з яких протягом чотирьох місяців відраховані за власним бажанням.

Слід зазначити, у разі порушення кандидатом на посаду судді порядку проходження спеціальної підготовки, що призвело до його відрахування, припинення кандидатом проходження такої підготовки за власною ініціативою, неуспішного виконання кандидатом на посаду судді програми спеціальної підготовки, він **повинен відшкодувати кошти, витрачені на його підготовку. Кандидат на посаду судді зобов'язаний відшкодувати кошти, витрачені на його спеціальну підготовку**, також у разі, якщо він без поважних причин не з'явився для складення кваліфікаційного іспиту або протягом трьох років з дня зарахування до резерву не подав заяву про участь у конкурсі на зайняття вакантної посади судді чи за власним бажанням виключений із резерву (частина сьома статті 77 Закону № 1402).

Аудитом досліджено, що **Порядок № 19 не містить встановлених статтею 77 Закону № 1402 вимог щодо відшкодування кандидатом на посаду судді коштів, витрачених на його підготовку, тобто механізм відшкодування не визначено.**

Для врегулювання цього питання НШСУ ще у листопаді 2018 року надала до ВККСУ пропозиції щодо внесення змін до Порядку № 19, однак станом на 01.08.2019 зміни не внесені. Як наслідок, через зволікання ВККСУ у вирішенні цього питання на момент проведення аудиту залишились невідшкодованими витрати державного бюджету у загальній сумі 112,2 тис гривень⁹.

Щодо підготовки викладачів (тренерів)

З метою поліпшення якісного складу науково-викладацького корпусу, здатного опанувати сучасні методи навчання і застосовувати їх на практиці:

– у 2017 році проведено 13 методологічних тренінгів, в яких брали участь 323 викладачі, переважна більшість – судді.

⁹ Відповідно до розрахунків коштів, що підлягають відшкодуванню кандидатом на посаду судді Б. О. О. (27032,52 грн), В. В. Б. (3717,90 грн), Г. В. В. (3853,05 грн), К. І. А. (44168,41 грн), М. Ю. Л. (3853,05 грн), О. Ю. І. (2578,86 грн), П. Н. В. (27032,52 гривень).

– у 2018 році – 6 методологічних тренінгів за участі 130 викладачів, переважна більшість – судді.

З вересня і до кінця 2018 року у НШСУ та її регіональних відділеннях проведено 9 тренінгів та підготовлено 233 суддів-наставників (коучів) за очною формою навчання, шляхом дистанційного навчання підготовлено 50 суддів-наставників (коучів).

Спільно з Міжнародною благодійною організацією «Екологія-Право-Людина» у 2018 році підготовлено 73 тренери дистанційного курсу для суддів «Права людини та охорона довкілля».

Отже, структура і чисельність працівників затверджені відповідно до чинного законодавства та забезпечують виконання повноважень Школою. Разом з тим потребує затвердження локальними документами ВККСУ та НСШУ функціональний розподіл обов'язків між проректорами Школи.

Внаслідок невнесення ВККСУ змін до Порядку № 19 щодо механізму відшкодування коштів кандидатами, які відраховані або припинили проходження підготовки, в порушення вимог частини сьомої статті 77 Закону № 1402 залишились невідшкодованими кошти державного бюджету у загальній сумі 112,2 тис. гривень.

1.4. Оцінка стану внутрішнього контролю та облікової політики

З урахуванням змін, внесених до частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України Законом України від 06.12.2018 № 2646 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження середньострокового бюджетного планування», **розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують, зокрема, внутрішній контроль та забезпечують його здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.**

Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062, **поширюються і на установи сфери правосуддя.**

ДСА роз'яснення щодо застосування Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів надіслано територіальним управлінням ДСА, до НШСУ роз'яснення не направлялися.

Загальні положення **внутрішнього контролю**, застосовані керівництвом для забезпечення дотримання законності та ефективності використання бюджетних коштів з метою досягнення результатів відповідно до встановленої мети, завдань, планів і вимог щодо діяльності розпорядника бюджетних коштів, визначені **Регламентом.**

Ректор здійснює загальне керівництво і несе особисту відповідальність за діяльність НШСУ. Проректори координують і **контролюють роботу самостійних відділів**, які підпорядковані їм за напрямами роботи відповідно до організаційної структури НШСУ, регіональних відділень НШСУ

(підпункт 2.4.1 пункту 2.4 та підпункт 2.5.2 пункту 2.5 параграфу 2 глави 1 розділу II Регламенту).

Керівництво самостійним відділом, регіональним відділенням здійснюється його начальником, директором на підставі нормативно-правових і розпорядчих актів НШСУ, а також положення про структурний підрозділ НШСУ (підпункт 2.8.2 пункту 2.8 параграфу 2 глави 1 розділу II Регламенту).

Постійно діючим дорадчим органом управління, створеним для вирішення питань діяльності НШСУ, що потребують колегіального обговорення, є ректорат НШСУ. Основною формою роботи ректорату є засідання (наради), які скликаються ректором за необхідністю, але не рідше одного разу на місяць (пункти 1.1, 1.5 параграфу 1 глави 2 розділу II Регламенту).

Контроль та координацію роботи структурних підрозділів НШСУ щодо планування та звітності здійснює відділ, що відповідає за документальне забезпечення діяльності НШСУ (пункт 1.5 параграфу 1 глави 2 розділу V Регламенту).

Відповідно до глави 8 розділу V Регламенту **контроль за діяльністю регіональних відділень НШСУ** здійснюється керівництвом і працівниками відповідних окремих самостійних відділів НШСУ як опосередковано, за допомогою сучасних засобів зв'язку під час повсякденної роботи, так і безпосередньо, шляхом організації і проведення перевірок на місцях.

Згідно з главою 3 розділу VI Регламенту:

– договірні, претензійні і позовні роботи в НШСУ здійснюється відділом, що відповідає за юридичне забезпечення діяльності НШСУ, та за участі структурних підрозділів НШСУ відповідно до вимог законодавчих актів України, рекомендацій Міністерства юстиції України, цього Регламенту та на підставі наказів і доручень ректора;

– структурні підрозділи за напрямами роботи або затверджені наказом ректора **контролюють виконання укладених договорів та дотримання фінансової дисципліни**. Координація та контроль за цією роботою покладаються на відділи, затверджені наказом ректора, та відділи, що відповідають за юридичне і фінансове забезпечення діяльності НШСУ.

Згідно з главою 2 розділу IX Регламенту **фінансове забезпечення діяльності НШСУ** здійснюється на підставі кошторису НШСУ на відповідний рік окремим самостійним відділом, що відповідає за цей напрям роботи.

З метою забезпечення належної організації ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності відповідно до частини шостої статті 6 та частини другої статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» наказом НШСУ від 14.12.2017 № 54 «Про організацію бухгалтерського обліку в НШСУ» затверджено **Положення про організацію бухгалтерського обліку в Національній школі суддів України**, пунктом 4 якого передбачено, що бухгалтерський облік у НШСУ здійснюється відділом бухгалтерського обліку та планової діяльності, який є самостійним структурним підрозділом. Цей відділ підпорядковується

безпосередньо ректору, а з організаційних питань – проректору по забезпеченню організаційної діяльності НШСУ. Очолює відділ начальник самостійного структурного підрозділу, який є **головним бухгалтером** НШСУ.

Відповідно до **статті 22 Бюджетного кодексу України ДСА** як головним розпорядником бюджетних коштів здійснюється **внутрішній контроль** за повнотою надходжень, взяттям бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачами бюджетних коштів і витрачанням ними бюджетних коштів шляхом аналізу квартальної та річної бюджетної звітності установи, що надається Школою відповідно до вимог наказу Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 (зі змінами).

Згідно з Положенням про відділ аудиту Державної судової адміністрації України, затвердженим наказом Голови ДСА від 07.11.2016 № 228, цей відділ є самостійним структурним підрозділом, що призначений для здійснення внутрішнього аудиту та перевірок окремих питань діяльності структурних підрозділів та територіальних управлінь ДСА, ВККСУ, **НШСУ**, судів, організаційне та фінансове забезпечення діяльності яких здійснює ДСА, та державних підприємств і установ, що належать до сфери управління ДСА (далі – об'єкти контролю).

Відділ аудиту **підпорядковується безпосередньо Голові ДСА, який спрямовує, координує та контролює діяльність підрозділу.** Діяльність відділу аудиту провадиться згідно з піврічними планами, що формуються відділом та затверджуються Головою ДСА.

Основними завданнями відділу аудиту є надання Голові ДСА та/або керівникам об'єктів контролю **за результатами проведених відповідних аудитів** (фінансового, відповідності, ефективності) рекомендацій, зокрема, щодо запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів та інших активів об'єктами контролю.

Аудитом встановлено, що в 2017–2018 роках і I півріччі 2019 року внутрішній аудит Школи відділом аудиту ДСА не проводився та на 2019 рік не запланований. Останній внутрішній аудит проводився у 2016 році.

Таким чином, система внутрішнього контролю та облікова політика у НШСУ нормативно закріплені в локальних нормативних актах і забезпечують надання керівництву Школи неупередженої, оперативної інформації для подальшого прийняття необхідних управлінських рішень.

Водночас потребує активізації робота відділу внутрішнього аудиту ДСА. За період, охоплений аудитом Рахункової палати, контрольних заходів цим підрозділом не здійснювалось. Результати проведеного контрольного заходу у НШСУ засвідчують необхідність посилення внутрішнього контролю за обґрунтованістю видатків кошторису при плануванні бюджетних асигнувань, обліком необоротних активів, використанням коштів на інформаційне забезпечення, дотриманням законодавства про публічні закупівлі.

II. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ СУДДІВ УКРАЇНИ

2.1. Оцінка стану планування видатків та напрямів використання бюджетних коштів

Відповідно до пункту 2 частини третьої статті 148 Закону № 1402 **функції головного розпорядника коштів державного бюджету щодо фінансового забезпечення НШСУ здійснює ДСА.**

Законом України від 21.12.2016 № 1801 «Про Державний бюджет України на 2017 рік» (далі – Закон № 1801) ДСА затверджені бюджетні призначення за **КПКВК 0501020** у сумі 8 627 128,1 тис. гривень.

Додаток № 8 до Закону № 1801 містить розподіл видатків державного бюджету на 2017 рік між місцевими та апеляційними судами усіх видів та спеціалізації, вищими спеціалізованими судами та іншими органами судової влади у системі ДСА. Зокрема, НШСУ затверджені бюджетні призначення у сумі **64 728,0 тис. грн:** за загальним фондом – 26874,6 тис. грн, за спеціальним – 37853,4 тис. гривень.

Законом України від 07.12.2017 № 2246 «Про Державний бюджет України на 2018 рік» (далі – Закон № 2246) ДСА затверджені бюджетні призначення за **КПКВК 0501020** у сумі 13 482 337,2 тис. гривень.

Відповідно до розподілу видатків Державного бюджету України на 2018 рік у додатку № 8 до Закону № 2246 НШСУ затверджені бюджетні призначення у сумі **106817,9 тис грн:** за загальним фондом – 78016,3 тис. грн, за спеціальним – 28801,6 тис. гривень.

Законом України від 23.11.2018 № 2629 «Про Державний бюджет України на 2019 рік» (далі – Закон № 2629) ДСА затверджені бюджетні призначення за **КПКВК 0501020** у сумі 14 107 265,5 тис. гривень.

Відповідно до розподілу видатків державного бюджету на 2019 рік у додатку № 8 до Закону № 2629 ВККСУ затверджені бюджетні призначення у сумі **117972,3 тис. грн:** за загальним фондом – 42484,8 тис. грн, за спеціальним – 75487,5 тис. гривень.

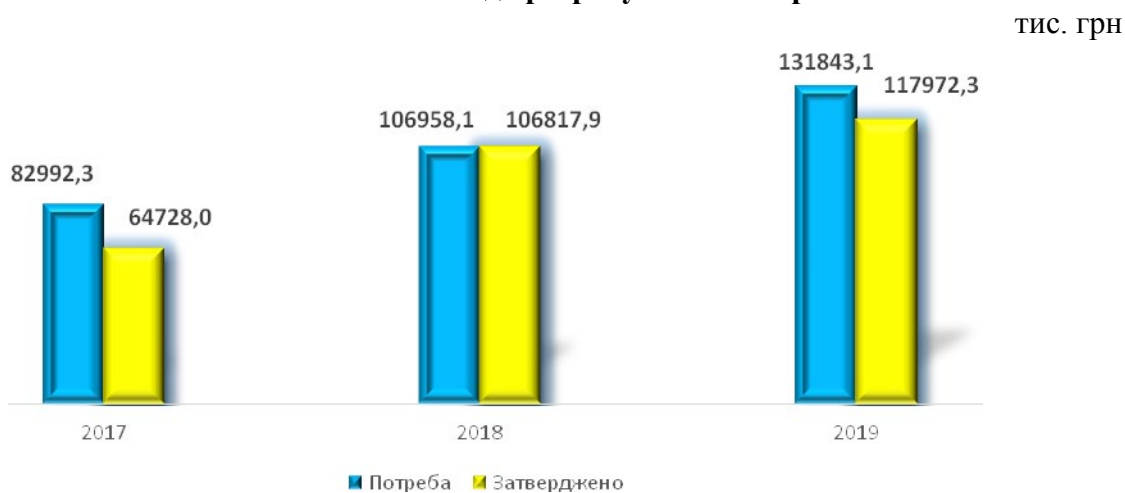
Відповідальним виконавцем цієї бюджетної програми визначено апарат ДСА.

НШСУ на запити ДСА надавала інформацію для формування попередніх показників проекту державного бюджету на 2017, 2018 та 2019 роки¹⁰, яку узагальнено відділом бухгалтерського обліку та планової діяльності НШСУ на підставі пропозицій структурних підрозділів НШСУ, оформлених службовими записками з розрахунками, обґрунтуваннями та деталізацією за видами,

¹⁰ Листи від 13.09.2016 № 24-05/2023, від 15.09.2017 № 24-05/2830 та від 17.09.2018 № 24-05/3264.

кількістю та вартістю за одиницю. Динаміку забезпечення потреби в бюджетних коштах наведено на діаграмі 1.

Діаграма 1. Співвідношення обсягів бюджетних призначень НШСУ за КПКВК 0501020 до розрахункової потреби

Як видно з діаграми, бюджетні призначення НШСУ за КПКВК 0501020 на 2017, 2018 та 2019 роки затверджено у розмірі 78 відс.,¹¹ 99,8 відс. та 89,5 відс. обрахованої потреби. Зокрема, бюджетними призначеннями на 2017, 2018 та 2019 роки забезпечено 100 відс. розрахованої НШСУ потреби за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» та КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення». Загалом порівняно з 2017 роком обсяг бюджетних призначень на виконання повноважень НШСУ у 2019 році збільшився на 82,2 відсотка¹².

Встановлено, що НШСУ за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» сформовано потребу у сумі **14 617,8 тис. грн** на виплату стипендій 521 кандидату на посаду судді, яку повністю задоволено у затвердженому кошторисі на 2017 рік (без змін) за спеціальним фондом.

У період складання НШСУ проекту індивідуального кошторису та показників паспорта бюджетної програми КПКВК 0501020 рішення про направлення до НШСУ кандидатів на посаду судді для проходження спеціальної підготовки ВККСУ не було прийнято.

Зазначене рішення ВККСУ ухвалено **07.03.2018** за № 46/зп-18.

Отже, НШСУ в порушення пункту 22 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228), до проекту кошторису включено не обґрунтовані

¹¹ Переважно не забезпечено потребу за КЕКВ 2111 «Заробітна плата» та КЕКВ 2120 «Нарахування на оплату праці».

¹² Вказане зростання бюджетних призначень пояснюється насамперед збільшенням фонду оплати праці за КЕКВ 2111 «Заробітна плата» з 37 176,7 тис. грн у 2017 році до 63 720,8 тис. грн у 2019 році та за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» з 14 617,8 тис. грн до 30 358,4 тис. гривень.

відповідними розрахунками показники видатків бюджету за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» у сумі 14 617,8 тис. гривень.

ДСА як головним розпорядником у порушення пунктів 20 та 29 Порядку № 228 не враховано об'єктивної потреби НШСУ в коштах та включено до кошторису НШСУ бюджетні асигнування, не зумовлені потребою за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення», на суму **14 617,8 тис. гривень**.

Оскільки у 2017 році НШСУ фактично **не проводила** спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, ДСА кошторисні призначення НШСУ за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» за спеціальним фондом зменшено на **13 638,0 тис. грн**, які розподілено в межах бюджетної програми. Залишок коштів у сумі **979,8 тис. грн** не використано, асигнування не відкрито.

Стратегічні цілі бюджетної програми затверджено в паспортах бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2017–2019 роки: формування ефективної системи правосуддя та підвищення якості правосуддя.

Мета бюджетної програми за КПКВК 0501020 у 2017 та 2018 роках була однаковою, а саме: забезпечення належних умов діяльності місцевих та апеляційних судів усіх видів та спеціалізацій, вищих спеціалізованих судів та інших органів судової влади у системі ДСА, у 2019 році – забезпечення належних умов здійснення судочинства для повного та своєчасного розгляду судових справ.

У паспорті бюджетної програми КПКВК 0501020 на 2017 рік окремо не затверджено напряму використання бюджетних коштів НШСУ. У паспортах на 2018 та 2019 роки затверджено напрями використання бюджетних коштів «Забезпечення виконання функцій та завдань Національною школою суддів України», які з урахуванням внесених змін визначені у сумі **118 057,9 тис. грн** та **117 499,3 тис. грн** відповідно.

Встановлено, що ДСА до паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020, зокрема, включено такі результативні показники НШСУ:

- **показники продукту** «Кількість кандидатів на посаду судді, які пройшли спеціальну підготовку в НШСУ» на 2017 рік – 521 особа, на 2018 рік – 600 осіб, на 2019 рік – 886 осіб, «Кількість суддів та працівників апарату судів, які пройшли підготовку в НШСУ» на 2017 рік – 12701 особа, на 2018 рік – 14 840 осіб, на 2019 рік – 14840 осіб;

- **показники ефективності** «Середні витрати на підготовку 1 кандидата на посаду судді в НШСУ» на 2017 рік – 28,1 тис. грн, на 2018 рік – 75,8 тис. грн, на 2019 рік – 55,2 тис. грн та «Середні витрати на 1 слухача (судді та працівники апарату суду), який пройде підготовку в НШСУ» на 2017 рік – 2,1 тис. грн, на 2018 рік – 2,2 тис. грн, на 2019 рік – 4,7 тис. гривень.

Оскільки рішення про направлення кандидатів на посаду судді місцевого суду для проходження спеціальної підготовки у НШСУ ухвалені ВККСУ тільки у **березні - квітні 2018 року**¹³ та **серпні - вересні 2018 року**¹⁴, згідно з якими

¹³ Рішення ВККСУ від 07.03.2018 №46/зп-18, від 16.03.2018 №52/зп-18, від 16.03.2018 №60/зп-18, від 05.04.2018 №77/зп-18 та від 17.04.2018 №87/зп-18.

до НШСУ направлено загалом **673** кандидати на посаду судді, на час **складання та затвердження** паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2017 та 2018 роки офіційної **інформації про кількість** кандидатів на посаду судді, які мають пройти спеціальну підготовку, НШСУ та ДСА як головний розпорядник **не мали**.

Станом на 01.07.2019 ВККСУ не ухвалено рішень про направлення кандидатів на посаду судді для проходження спеціальної підготовки в НШСУ у 2019 році, однак у паспорті бюджетної програми КПКВК 0501020 на 2019 рік показник продукту «Кількість кандидатів на посаду судді, які пройшли спеціальну підготовку в НШСУ» затверджено у кількості 886 осіб.

Отже, результативний показник паспорта бюджетної програми КПКВК 0501020 **в частині визначення кількості кандидатів на посаду судді, які пройдуть спеціальну підготовку у НШСУ**, затверджено ДСА з недотриманням норм пунктів 6 та 7 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2010 року за № 1353/18648, у редакції наказу Міністерства фінансів України від 15.06.2015 № 553 (далі – Вимоги № 1536), **без підтвердження даних офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю**, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, що є джерелами інформації для визначення результативних показників.

Це призвело до значного відхилення фактичного виконання результативного показника продукту «Кількість кандидатів на посаду судді, які пройшли спеціальну підготовку в НШСУ», а саме: затверджений у паспорті бюджетної програми КПКВК 0501020 показник на 2017 рік «521 особа» повністю не виконано, на 2018 рік – замість 600 осіб виконано у кількості 450 осіб.

Встановлено, що даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку НШСУ не підтверджується виконання показника продукту «Кількість суддів та працівників апарату судів, які пройшли підготовку в НШСУ» у звітах про виконання паспортів бюджетної програми КПКВК 0501020 за 2017 та 2018 роки та «Кількість кандидатів на посаду судді, які пройшли спеціальну підготовку в НШСУ» за 2018 рік.

Так, згідно з даними НШСУ¹⁵ загалом за рахунок бюджетної програми КПКВК 0501020¹⁶ пройшли підготовку у 2017 та 2018 роках **15411** та **16056** осіб відповідно. У той же час у звітах про виконання паспортів бюджетної програми КПКВК 0501020 за 2017 та 2018 роки вказано, що

¹⁴ Рішення ВККСУ від 01.08.2018 №184/зп-18, від 12.09.2018 №198/зп-18.

¹⁵ Відповідно до Інформаційно-аналітичного звіту про діяльність НШСУ у 2017 та 2018 роках та інформації відділу підготовки суддів НШСУ.

¹⁶ Також у 2017 та 2018 роках 734 та 1199 суддів відповідно пройшли підготовку у НШСУ за рахунок коштів міжнародних організацій.

показник продукту «Кількість суддів та працівників апарату судів, які пройшли підготовку в НШСУ» виконано у кількості **16072** та **15425** осіб відповідно.

З огляду на це некоректними є значення і пов'язаного результативного показника ефективності «Середні витрати на 1 слухача (судді та працівники апарату суду), який пройде підготовку в НШСУ».

Крім цього, з **673** кандидатів на посаду судді, направлених ВККСУ до НШСУ для проходження підготовки, лише **371 особа** 24.05.2019 отримала свідоцтво про проходження підготовки. Натомість у звіті про виконання паспорта бюджетної програми КПКВК 0501020 за 2018 рік щодо результативного показника продукту «Кількість кандидатів на посаду судді, які пройшли спеціальну підготовку в НШСУ» вказано **450 осіб**, що не підтверджується даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, які є джерелами інформації для визначення результативних показників.

Непідтвердження в порушення пункту 6 Вимог № 1536 даних про виконання результативних показників паспорта бюджетної програми КПКВК 0501020 за 2017 та 2018 роки даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку унеможливорює аналіз стану виконання показників і, відповідно, здійснення контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів та аналізу ефективності бюджетної програми.

Таким чином, аналізом забезпеченості потреби у бюджетних призначеннях встановлено, що законами про Державний бюджет України на відповідний рік (без змін) затверджено бюджетні асигнування, які загалом забезпечували обраховану НШСУ потребу в бюджетних коштах у 2017 році на 78 відс., у 2018 році на 99,8 відс. та у 2019 році на 89,5 відсотка.

Водночас НШСУ в порушення пункту 22 Порядку № 228 необґрунтовано включено до проєкту кошторису на 2017 рік потребу на виплату стипендій кандидатам на посаду судді у сумі 14 617,8 тис. грн, а ДСА як головним розпорядником у порушення пунктів 20 та 29 Порядку № 228 не враховано об'єктивної потреби НШСУ в коштах та включено до кошторису НШСУ бюджетні асигнування, не зумовлені потребою за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення», у сумі 14 617,8 тис. гривень.

Результативний показник продукту «Кількість кандидатів на посаду судді, які пройшли спеціальну підготовку в НШСУ» у паспортах бюджетної програми КПКВК 0501020 на 2017, 2018 та 2019 роки затверджено ДСА з недотриманням пунктів 6 та 7 Вимог № 1536, оскільки на час складання та затвердження паспортів бюджетної програми за КПКВК 0501020 не прийнято рішень ВККСУ про кількість кандидатів на посаду судді, які мають пройти підготовку у НШСУ.

Дані у звітах про виконання результативних показників паспорта бюджетної програми КПКВК 0501020 за 2017 та 2018 роки в порушення

пункту 6 Вимог № 1536 не підтверджуються даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку НШСУ.

2.2. Результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної школи суддів України

Кошториси та плани асигнувань НШСУ за бюджетною програмою КПКВК 0501020 затверджувались ДСА на підставі лімітних довідок про бюджетні асигнування на 2017 рік у сумі 64 728,0 тис. грн, 2018 рік – 106 817,9 тис. грн, 2019 рік – 117 972,3 тис. гривень.

Розрахунки НШСУ до кошторисів на 2017–2019 роки обґрунтовані за кожним кодом економічної класифікації видатків і деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг), як визначено Порядком № 228.

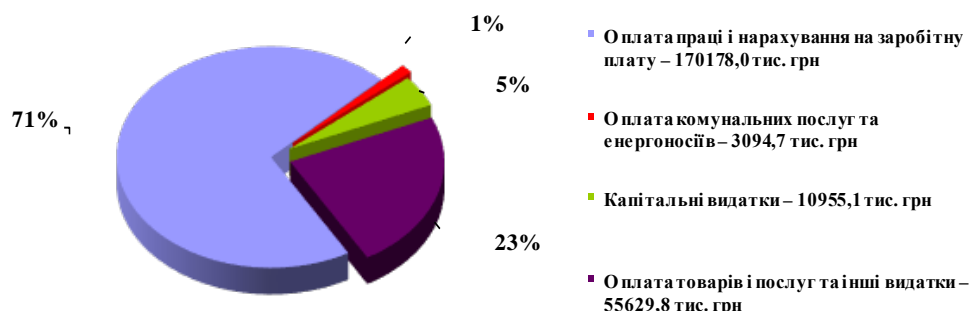
Протягом 2017–2019 років на підставі обґрунтованих пропозицій НШСУ до кошторису установи вносились зміни, які належно оформлені головним розпорядником довідками про зміни до кошторису на відповідний рік.

З урахуванням змін за загальним та спеціальним фондами затверджено бюджетних асигнувань на 2017 рік **67 552,5 тис. грн**, на 2018 рік – **120 348,7 тис. грн**, на 2019 рік – **119 192,3 тис. грн**, у тому числі на I півріччя 2019 року – **64 453,0 тис. гривень**.

Аудитом встановлено, що видатки загального та спеціального фондів проведені НШСУ в обсягах та за напрямками, що відповідають затвердженим кошторисним асигнуванням на 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року.

Всього з метою забезпечення діяльності НШСУ в 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року проведено касових видатків на загальну суму 239 857,6 тис. грн (у 2017 році – 64 422,8 тис. грн, 2018 році – 117 298,8 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 58 136,0 тис. гривень), структуру яких відображено на діаграмі 2.

Діаграма 2. Структура касових видатків у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року

Використання коштів загального та спеціального фондів у співвідношенні до затверджених видатків наведено в табл. 2.

Таблиця 2

**Дані щодо затверджених та використаних бюджетних асигнувань НШСУ
за 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року**

тис. грн

Найменування витрат	Затверджено кошторисом зі змінами			Касові видатки			Відхилення	
	2017 рік	2018 рік	I півріччя 2019	2017 рік	2018 рік	I півріччя 2019	2017 рік	2018 рік
Загальний фонд	50 346,3	88 382,2	42 704,8	50 024,0	87 971,4	19 190,8	322,3	410,8
Поточні видатки	44 707,3	88 382,2	42 704,8	44 385,0	87 971,4	19 190,8	322,3	410,8
Капітальні видатки	5 639,0	0,0	0,0	5 639,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Спеціальний фонд	17 206,2	31 966,5	76 487,5	14 398,8	29 327,4	38 945,2	2 807,4	2 639,1
Поточні видатки	14 813,2	29 039,2	76 487,5	12 005,8	26 404,3	38 945,2	2 807,4	2 634,9
Капітальні видатки	2 393,0	2 927,3	0,0	2 393,0	2 923,1	0,0	0,0	4,2
Всього	67 552,5	120 348,7	119 192,3	64 422,8	117 298,8	58 136,0	3 129,7	3 049,9

Дані таблиці 2 засвідчують, що затверджені кошторисом асигнування:

– у 2017 році – 67 552,5 тис. грн освоєні у загальній сумі 64 422,8 тис. грн, використання бюджетних коштів становило 95 відс., не використано асигнувань загального фонду станом на 01.01.2018 – 322,3 тис. грн (КЕКВ 2120 – 217,1 тис. грн, КЕКВ 2270 – 105,2 тис. гривень);

– у 2018 році – 120 348,7 тис. грн освоєні в загальній сумі 117 298,8 тис. грн, використання бюджетних коштів – 98 відсотків. Із загальної суми відхилення загального фонду – 410,8 тис. грн, сума не відкритих головним розпорядником асигнувань – 249,2 тис. грн, відкритих та не використаних асигнувань станом на 01.01.2019 – 161,6 тис. грн, з них за КЕКВ 2270 – 161,4 тис. грн, які повернено до державного бюджету у зв'язку з проведенням спецпідготовки кандидатів на посаду судді у Дніпропетровському окружному адміністративному суді на безоплатній основі – без відшкодування витрат на комунальні послуги.

У порушення пункту 2 розділу IV Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 24.01.2012 № 44, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509, в редакції наказу Міністерства фінансів України від 07.02.2017 № 44 (далі – Порядок № 44), у пояснювальних записках на 2017 та 2018 роки НШСУ не зазначено інформації про причини невикористання відкритих асигнувань.

Досліджено, що НШСУ планування видатків за КЕКВ 2270 на 2017 рік здійснювалось без рішень ВККСУ про оголошення добору кандидатів на посаду судді та про направлення до НШСУ кандидатів на посаду судді, що свідчить про необґрунтованість планування видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв за КЕКВ 2270 в орендованих приміщеннях для проведення спецпідготовки. Зазначене спричинило невикористання відкритих асигнувань та повернення до державного бюджету 105,2 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що повернення до загального фонду бюджету коштів у кінці бюджетних періодів (в 2017 році КЕКВ 2120 – 217,1 тис. грн та в 2018 році КЕКВ 2270 – 161,4 тис. грн) зумовлено їх економією.

Отже, видатки загального та спеціального фондів проведені НШСУ в обсягах та за напрямками, що відповідають затвердженим кошторисним асигнуванням на 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року. Водночас внаслідок неефективного управління бюджетними коштами, зокрема неналежного планування, частину відкритих асигнувань (105,2 тис. грн) розпорядником коштів у 2017 році не використано та повернено до державного бюджету.

Оцінка використання бюджетних коштів на оплату праці

Аналіз звітних даних свідчить, що найбільшу питому вагу касових видатків загального фонду НШСУ за КПКВК 0501020 в 2017, 2018 роках та I півріччі 2019 року становлять видатки на оплату праці (72,5, 70,5 та 70,0 відс. відповідно). Касові видатки за КЕКВ 2100 становили 170 178,0 тис. грн (у 2017 році за загальним фондом – 43 738,5 тис. грн, за спеціальним – 3 010,2 тис. грн, у 2018 році – 81 201,3 тис. грн і 1564,9 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 18 837,6 тис. грн і 21 825,4 тис. грн відповідно).

За результатами аналізу структури нарахованої заробітної плати встановлено, що в загальній сумі нарахувань:

➤ за 2017 рік (35368,2 тис. грн) 19,3 відс. становлять посадові оклади (6830,8 тис. грн), 3,7 відс. – надбавка за вислугу років (1312,8 тис. грн), 11,3 відс. – надбавка за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи (3986,9 тис. грн), 0,7 відс. – доплата за науковий ступінь та вчене звання (266,6 тис. грн), 29,0 відс. – щомісячні премії (10249,6 тис. грн), 11,1 відс. – премії з нагоди державних і професійних свят та ювілейних дат (3911,1 тис. грн), 12,3 відс. – матеріальна допомога на оздоровлення та соціально-побутові потреби (4334,7 тис. грн), 12,6 відс. – інші виплати (4475,7 тис. грн);

➤ за 2018 рік (57049,7 тис. грн) 21,7 відс. – посадові оклади (12391,4 тис. грн), 4,4 відс. – надбавка за вислугу років (2535,4 тис. грн), 12,9 відс. – надбавка за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи (7370,3 тис. грн), 0,8 відс. – доплата за науковий ступінь та вчене звання (462,1 тис. грн), 28,3 відс. – щомісячні премії (16129,8 тис. грн), 5,6 відс. – премії з нагоди державних і професійних свят та ювілейних дат (3199,0 тис. грн), 13,3 відс. – матеріальна допомога на оздоровлення та соціально-побутові потреби (7544,4 тис. грн), 13,0 відс. – інші виплати (7417,3 тис. грн);

➤ за I півріччя 2019 року (27503,5 тис. грн) 31,0 відс. – посадові оклади (8534,5 тис. грн), 6,7 відс. – надбавка за вислугу років (1839,1 тис. грн), 17,7 відс. – надбавка за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи (4861,1 тис. грн), 1,2 відс. – доплата за науковий ступінь та вчене звання (323,9 тис. грн), 15,9 відс. – щомісячні премії (4370,4 тис. грн),

13,4 відс. – матеріальна допомога на оздоровлення та соціально-побутові потреби (3679,4 тис. грн), 14,1 відс. – інші виплати (3895,1 тис. гривень).

Преміювання працівників НШСУ у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року здійснювалося в межах кошторисних призначень та економії фонду оплати праці.

Судді та інші фахівці з відповідних галузей знань залучалися до викладацької та наукової діяльності на підставі цивільно-правових договорів, що укладалися між НШСУ та кожним викладачем (науковцем) окремо.

У 2017 році НШСУ укладено 2435 договорів із 1345 особами, які залучалися до викладацької та наукової діяльності, у 2018 році – 3669 із 2236 особами, у I півріччі 2019 року – 1745 договорів із 617 особами. Відповідно до цих договорів та на підставі актів приймання-передачі наданих послуг за рахунок коштів державного бюджету НШСУ здійснено перерахування коштів у 2017 році у загальній сумі 3421,5 тис. грн, з них податки, збори та нарахування – 1411,6 тис. грн; у 2018 році – 11477,0 тис. грн, з них податки, збори та нарахування – 4740,1 тис. грн; у I півріччі 2019 року – 6134,7 тис. грн, з них податки, збори та нарахування – 2542,6 тис. гривень.

Станом на 01.01.2019 за рахунок коштів державного бюджету за КЕКВ 2720 здійснено виплату стипендії 656 кандидатам на посаду судді за період проходження спецпідготовки на загальну суму 18 812,1 тис. грн, на 01.07.2019 – 371 особі на загальну суму 14 717,0 тис. гривень.

Таким чином, у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року НШСУ забезпечено законне використання коштів на оплату праці. Кошти державного бюджету спрямовано за цільовим призначенням.

Аудитом законності нарахування та повноти виплати стипендій порушень не встановлено.

Оцінка використання коштів на відшкодування витрат на відрядження

За даними, відображеними в звіті про надходження та використання коштів спеціального фонду (форма № 4-3д), за КЕКВ 2250 «Видатки на відрядження» у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року затверджено 2 422,8 тис. грн, з них: на 2017 рік – 350,0 тис. грн, на 2018 рік – 1 066,4 тис. грн, на 2019 рік – 1 006,4 тис. грн, касові видатки становили **1 691,2 тис. грн**, з них: у 2017 році – 285,5 тис. грн, у 2018 році – 950,3 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 455,4 тис. гривень.

Загалом у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року здійснено **830 відряджень** (278 – 2017 рік; 360 – 2018 рік; 192 – I півріччя 2019 року), з них: 777 відряджень в межах України, 53 – за кордон. У 2017 році видатки на відрядження за кордон здійснювались за рахунок сторони, що приймає, у 2018 році витрати, пов'язані з відрядженням за кордон, становили 65,9 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 29,5 тис. гривень.

У 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року відшкодовано витрати за проїзд та проживання 916 викладачам (тренерам, розробникам), які залучалися до

науково-викладацької діяльності в НШСУ за договорами цивільно-правового характеру, на загальну суму 1 109,8 тис. грн (184,8 тис. грн – у 2017 році; 624,3 тис. грн – у 2018 році; 300,7 тис. грн – у I півріччі 2019 року).

Аудитом звітів про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, та первинних документів, які засвідчують отримання послуг (проїзні документи, готельні рахунки тощо) в межах України, **встановлено випадки перевищення особами, що відряджались, граничних сум витрат на найм житлового приміщення та придбання проїзних документів вищого цінового рівня**, які відповідно до пункту 9 постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» (далі – постанова № 98), відшкодовувалися з дозволу керівника згідно з підтвердними документами.

Аналіз таких звітів показав, що у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року за **178 діб найму житлових приміщень** відряджені особи НШСУ сплатили **206,3 тис. грн**, в той час як гранична сума таких витрат не повинна перевищувати **104,7 тис. гривень**. **Перевищення становить 101,6 тис. грн, що майже удвічі (на 97 відс.) більше від визначеної постановою № 98 суми для відряджень у межах України.**

Мали місце випадки використання посадовою особою НШСУ для відряджень у межах України повітряного транспорту: витрачено на придбання проїзних документів **повітряним транспортом 26,7 тис. грн**, у разі використання іншого транспорту, що зв'язує місце постійної роботи з місцем відрядження (залізничного або автомобільного), витрати на проїзд становили б лише **4,3 тис. грн**, що дало можливість зекономити **22,4 тис. грн** державних коштів.

Внаслідок невстановлення керівництвом НШСУ додаткових обмежень щодо сум, а також цілей використання коштів, наданих на відрядження (витрат на найм житлового приміщення, транспортні послуги), неекономно використано 124,0 тис. грн на службові відрядження у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року в межах України, з яких: 101,6 тис. грн – найм житлових приміщень, 22,4 тис. грн – придбання проїзних документів.

Оцінка використання коштів на оплату комунальних послуг та енергоносіїв

Кошторисами НШСУ на 2017–2019 роки за КПКВК 0501020 (зі змінами) затверджено за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» за загальним фондом 4 134,7 тис. грн, проведено касових видатків за 2017–2018 роки та I півріччя 2019 року у сумі 2 626,5 тис. гривень. За спеціальним фондом проведено 468,2 тис. грн із 1 218,1 тис. грн затверджених. Видатки за напрямами використання наведені в табл. 3.

**Обсяги видатків за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв»
протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року**

тис. гривень

Напрямок КЕКВ	2017 рік				2018 рік		I півріччя 2019 року			
	заг. фонд		спец. фонд		заг. фонд		заг. фонд		спец. фонд	
	затверд- жено	касові видатки	затверд- жено	касові видатки	затверд- жено	касові видатки	затверд- жено	касові видатки	затверд- жено	касові видатки
2271	368,4	295,8	382,6	11,7	1 085,9	841,7	815,6	233,1	352,8	230,2
2272	16,5	15,6	1,4	1,0	141,1	99,6	44,2	1,6	90,0	46,1
2273	262,1	252,4	13,7	12,6	657,4	553,3	362,4	104,6	290,0	147,7
2274	104,7	82,7	28,6	15,0	153,2	132,3	123,2	13,8	38,2	
2275									20,8	3,9
Всього	751,7	646,5	426,3	40,3	2 037,6	1626,9	1345,4	353,1	791,8	427,9

Як видно з даних табл. 3, касові видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв проведено в межах затверджених асигнувань.

Аудитом встановлено, що ДСА не доводилися до НШСУ обґрунтовані ліміти споживання на теплову, електричну енергію, водопостачання (водовідведення), у зв'язку з чим НШСУ в порушення:

пункту 43 Порядку № 228 затверджено у кошторисах обсяг коштів для проведення розрахунків за електричну і теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та інші енергоносії за КЕКВ 2271; 2272; 2273 та 2274 (КЕКВ 2275 «Оплата інших енергоносіїв» не враховується) в загальній сумі 5 332,0 тис. грн (2017 рік – 1 178,0 тис. грн, 2018 рік – 2 037,6 тис. грн, I півріччя 2019 року – 2 116,4 тис. грн) без доведених ДСА в установленому порядку лімітів;

частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України видатки за комунальні послуги (КЕКВ 2275 «Оплата інших енергоносіїв не враховується») в сумі 3 090,8 тис. грн (2017 рік – 686,8 тис. грн, 2018 рік – 1 626,9 тис. грн, I півріччя 2019 року – 777,1 тис. грн) фактично здійснювалися за відсутності затверджених головним розпорядником в установленому порядку лімітів.

Орендовану будівлю центрального офісу НШСУ обладнано приладами обліку електроенергії та лічильником води, які пройшли повірку. Прилад обліку з теплопостачання не встановлено.

Аналізом оснащення лічильниками приміщень, в яких розміщувались структурні підрозділи НШСУ, встановлено, що відшкодування витрат на оплату комунальних послуг та енергоносіїв здійснювалось, за виключенням центрального офісу НШСУ (з водопостачання, електроенергії) та Чернівецького регіонального відділення (з водопостачання, електроенергії та природного газу), без застосування показників засобів обліку – розрахунковим методом. При цьому розрахунки на спожиті послуги за відповідні періоди, що виставлялися орендодавцями НШСУ для оплати, не засвідчені підписами посадових осіб регіональних відділень щодо достовірності внесеної інформації та вихідних даних, що **призводить до виникнення ризиків неекономного використання бюджетних коштів.**

У НШСУ розроблялися та затверджувалися щорічні плани заходів з енергозбереження і скорочення витрат на комунальні послуги та енергоносії, в яких обсяги зменшення споживання комунальних послуг та енергоносіїв у натуральних показниках (тепла в Гкал, води в куб. м та електроенергії в Квт/год) не визначалися. **Аналіз ефективності впровадження заходів на підставі натуральних показників та обсягів фактичного зменшення витрат на комунальні послуги та енергоносії у НШСУ не здійснювався.**

2.3. Оцінка стану забезпечення належних умов для виконання повноважень Національної школи суддів України

Щодо оцінки матеріально-технічного забезпечення

Аудит засвідчив, що станом на 01.01.2017 на балансі НШСУ (форма № 1 -дс «Баланс») обліковувались необоротні активи вартістю 9974,7 тис. грн, у тому числі: основні засоби – 8386,0 тис. грн, інші необоротні матеріальні активи – 1585,4 тис. грн та нематеріальні активи – 3,3 тис. гривень. На 01.07.2019 їхня вартість становила 25864,7 тис. грн, у тому числі основних засобів – 21151,5 тис. грн, інших необоротних матеріальних активів – 4709,9 тис. грн та нематеріальних активів – 3,3 тис. гривень.

Під час проведення вибіркової інвентаризації активів і зобов'язань встановлено випадок неоприбуткування нематеріальних активів. Так, на момент проведення аудиту у бухгалтерському обліку НШСУ не відображено вартості вебсайта Школи, видатки на придбання якого проведено в 2011 році в загальній сумі 17,6 тис. гривень.

Довідково. Відповідно до пп.2.3п. 2 розділу III Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Мінфіну від 02.09.2014 № 879, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142, у разі виявлення лишки об'єктів нематеріальних активів вносяться до інвентаризаційного опису із зазначенням необхідних даних. Оцінка таких об'єктів проводиться за справедливою вартістю.

Згідно з чинним законодавством необхідно користуватися послугами оцінювачів, які повинні діяти відповідно до Закону України від 12.07.2001 № 2658 «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 № 1185, та Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності, затвердженої наказом Фонду держмайна від 25.06.2008 № 740, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.08.2008 за № 726/15417.

Таким чином, станом на 01.01.2018, 01.01.2019 та 01.07.2019 НШСУ занижено вартість нематеріальних активів за субрахунком 1211 «Авторське та суміжні з ним права»¹⁷. Зазначене порушення призвело до викривлення даних річної фінансової звітності

¹⁷ Відповідно до Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 16.01.2016 за № 85/28215.

за 2017–2018 роки, зокрема ф. № 1-дс «Баланс», ф. № 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності».

Оцінка стану забезпечення приміщеннями

На час проведення аудиту НШСУ (центральний офіс) розміщується на умовах оренди в нежитловому приміщенні комунальної форми власності, розташованому на вул. Жилинській, 120, літер А, у м. Києві.

Довідково. У цьому приміщенні НШСУ знаходиться з 2013 року на підставі договору суборенди від 06.06.2013 № 78/40-г «Про передачу майна комунальної власності територіальної громади міста Києва, яке передається в суборенду». **Орендар – ВККСУ, суборендар – НШСУ** (за згодою Департаменту комунальної власності м. Києва виконавчого органу Київської міської ради Київської міської державної адміністрації, балансоутримувач КП «Київжитлоспецексплуатація»).

На сьогодні чинним є договір від 11.12.2017 № 2566/92/4-г «Про передачу майна територіальної громади міста Києва в оренду» між Департаментом комунальної власності м. Києва виконавчого органу виконавчого органу Київської міської ради (КМДА)¹⁸ – орендодавцем і НШСУ – орендарем, відповідно до якого об'єктом оренди є нежитловий будинок, загальною площею 1 242,9 м², у т. ч.: цокольний поверх – 7,4 м²; 1 поверх – 236,0 м²; 2 – 257,3 м²; 3 – 255,1 м²; 4 – 268,4 м²; мансарда – 218,7 м², згідно з викопіюванням поверхового плану, що становить невід'ємну частину цього договору, який діє з 11.12.2017 по 09.12.2020.

Стан переданого в оренду будинку згідно з актом приймання-передачі нерухомого майна від 11.12.2017 є задовільним.

У структурі НШСУ функціонують п'ять регіональних відділень у містах Дніпро, Львів, Одеса, Харків і Чернівці, які також не мають власних приміщень і розміщені в нежитлових приміщеннях на умовах оренди.

Довідково.

- Дніпровське регіональне відділення НШСУ (штатна чисельність сім осіб), відповідно до договору оренди від 23.06.2017 № 12/02-6377-од з Регіональним відділенням Фонду держмайна України у Дніпропетровській області розміщено у нежитловому приміщенні загальною площею 223,1 м², що перебуває на балансі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. Орендна плата – одна гривня в рік (без ПДВ).

- Львівське регіональне відділення НШСУ (штатна чисельність вісім осіб), відповідно до договору оренди від 03.07.2017 № 87 з Регіональним відділенням Фонду державного майна України по Львівській області орендує нежитлові вбудовані приміщення загальною площею 285,5 м², що перебувають на балансі ТУ ДСА України в Львівській області. Орендна плата – одна гривня в рік (без ПДВ).

- Одеське регіональне відділення НШСУ (штатна чисельність сім осіб), відповідно до договору оренди нерухомого майна, що належить до державної власності, від 23.03.2017 з Одеським апеляційним господарським судом (балансоутримувач) орендує нежитлові приміщення площею 150 м². Орендна плата – одна гривня в рік (без ПДВ).

- Харківське регіональне відділення НШСУ (штатна чисельність сім осіб), відповідно до договору оренди від 30.12.2011 № 5114-Н з Регіональним відділенням Фонду

¹⁸ Підприємство-балансоутримувач КП «Київжитлоспецексплуатація».

державного майна України по Харківській області орендує нежитлове приміщення загальною площею 176,2 м², що обліковується на балансі Апеляційного суду Харківської області. Орендна плата – одна гривня в рік (без ПДВ).

- Чернівецьке регіональне відділення НШСУ (штатна чисельність п'ять осіб), відповідно до договору оренди нежитлового приміщення від 30.01.2019 № 4-19/6/2-г з ТУ ДСА України в Чернівецькій області (балансоутримувач) орендує нежитлові приміщення загальною площею 243,6 м². Орендна плата – одна гривня в рік (без ПДВ).

За розрахунками НШСУ (з урахуванням вимог Державних будівельних норм України В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів»¹⁹), для забезпечення потреб Школи у місті Києві необхідна будівля загальною площею 13 750 м², що має складатися з навчального, адміністративного та готельного комплексів, зокрема, адміністративне офісне приміщення (57 кабінетів, загальна площа 3 200 м²); готельний комплекс (реєстрація, конференц-зала, буфет, гардероб, технічні приміщення, коридори, 100 двокімнатних номерів, 50 однокімнатних номерів, загальна площа 5 550 м²); навчальний корпус (аудиторії, бібліотека з читальним залом; комп'ютерні класи, конференц-зали, зал засідань Ради, редакційно-видавничий відділ, студія для підготовки навчальних відеофільмів тощо, 2 520 м²), а також приміщень для обслуговування всього комплексу (теплопункти, електрощитові, складські приміщення, серверні, місця для паркінгу автомобілів тощо, 2 520 м²).

Враховуючи наявну у НШСУ площу, яка є орендованою, 1 242,9 м², бракує щонайменше 12 507 м².

Як наслідок, через відсутність приміщення для проведення спецпідготовки кандидатів на посаду судді НШСУ укладено договір про співробітництво з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка від 19.03.2018 № ЗП10, згідно з яким за користування аудиторіями університету сплачено загалом 2 295,2 тис. гривень.

Оренда нежитлового приміщення площею 1 242,9 м², розташованого на вул. Жилянській, 120, літер А, у м. Києві, у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року коштувала НШСУ 860,7 тис. гривень²⁰.

Відсутність готельного комплексу призвела до відшкодування у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року 1 109,8 тис. грн витрат на найм жилих приміщень викладачам, запрошеним до науково-викладацької діяльності.

Незабезпеченість адміністративним офісним приміщенням загальною площею 3 200 м² унеможлиблює заповнення НШСУ вакантних посад за штатним розписом, що спричиняє додаткове навантаження на працівників та ускладнює виконання завдань, покладених законодавством.

¹⁹ Діяли до 01.09.2018 і втратили чинність на підставі наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25.04.2018 № 106 яким одночасно затверджено ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти» (далі – ДБН В.2.2-3:2018).

²⁰ Орендна плата визначена на підставі Методики розрахунку орендної плати за майно територіальної громади м. Києва, яке передається в оренду, затвердженої рішенням Київської міської ради від 21.04.2015 № 415/1280.

Станом на 01.07.2019 питання забезпеченості НШСУ необхідним приміщенням (будівлею) не вирішено.

Оцінка стану утримання приміщень

У період, охоплений аудитом, в приміщеннях, де розташовані центральний офіс та регіональні відділення Школи (далі – РВ), проводились лише поточні ремонти. Для оцінки продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів на такі роботи проводився аналіз виконання договорів про проведення ремонтних робіт та надання послуг, а також дефектних актів, актів виконаних робіт.

У 2017 році проведено чотири поточних ремонти на загальну суму **697,2 тис. грн:** центральний офіс, вартістю 204,9 тис. грн; Львівське РВ, вартістю 168,0 тис. грн; Чернівецьке РВ, вартістю 218,6 тис. грн; Харківське РВ, вартістю 105,7 тис. гривень. У 2018 році – два поточні ремонти на загальну суму **55,9 тис. грн:** центральний офіс, вартістю 22,9 тис. грн – Львівське РВ, вартістю 33,0 тис. грн.; у I півріччі 2019 року – у приміщенні Чернівецького РВ, вартістю **19,0 тис. гривень.**

Комісіями, створеними НШСУ у м. Києві (центральный офіс), Львівському та Чернівецькому РВ, 12.08.2019 проведено вибірковий контрольний огляд виконаних ремонтних робіт.

Розбіжностей між роботами, включеними до актів приймання виконаних робіт, та фактичним обсягом виконаних робіт не встановлено.

Оцінка стану використання бюджетних коштів на забезпечення засобами інформатизації

Аналізом стану забезпечення НШСУ засобами інформатизації встановлено, що в межах затверджених кошторисних асигнувань протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року Школою придбано засобів інформатизації та програмних продуктів на загальну суму **13 338,8 тис. гривень.**

Станом на 01.07.2019 у НШСУ загалом наявні 757 од. комп'ютерної техніки, а саме 467 ноутбуків та 290 комп'ютерів, з яких 93 комп'ютери морально і фізично застарілі, не відповідають вимогам сучасного програмного забезпечення та функціональним задачам користувачів (введені в експлуатацію з 07.08.2003 по 25.12.2006).

Слід зазначити, що переважна більшість ноутбуків (399 од.) використовується НШСУ для проведення спецпідготовки кандидатів на посаду судді. У 2017 році Школою також отримано на безоплатній основі як міжнародну технічну допомогу від Національного суддівського інституту²¹ в рамках проекту «Освіта суддів – для економічного розвитку» (JEEG) 48 од.

²¹ Канада, Оттава, провінція Онтаріо, вул. Альберт, 250, офіс 400;

засобів інформатизації на 919,8 тис. гривень. Обладнання та матеріальні цінності відповідно до умов контрактів поставки передані на баланс НШСУ.

Аналізом використання бюджетних коштів на придбання програмного забезпечення встановлено, що НШСУ згідно із договорами від 11.10.2018 № 74/1-г з Товариством з додатковою відповідальністю «Інженерно-Будівельна фірма «ЛДС»» придбано 450 примірників програмного забезпечення Windows 10 Professional на 2 028,8 тис. грн та № 74-г з ТОВ «Антек Про» – 600 примірників Microsoft Office Standard 2016 (корпоративна ліцензія)²² на 2 699,0 тис. гривень.

Дослідженням фактично отриманого НШСУ на виконання умов договору від 11.10.2018 № 74-г з ТОВ «Антек Про» програмного забезпечення²³, а саме сертифіката Microsoft Open License від 12.10.2018 за № 87246118, встановлено, що отриманий програмний продукт має назву Microsoft&Office 2019 SNGL **ACADEMIC** OLP License NoLevel, версія 2019, тип ліцензії: ACADEMIC, кількість ліцензованих або супроводжуваних копій 600. Водночас умови тендерної документації, затвердженої протокольним рішенням тендерного комітету НШСУ від 30.08.2018 № 84, та договір від 11.10.2018 № 74-г передбачали закупівлю 600 примірників Microsoft Office Standard 2016 (корпоративна ліцензія).

Отже, фактично НШСУ отримала програмне забезпечення, яке **не відповідало умовам договору** від 11.10.2018 № 74-г, на суму **2 699,0 тис. гривень**.

Встановлено, що фактично програмне забезпечення Microsoft&Office 2019 SNGL **ACADEMIC** OLP License NoLevel має **суттєво нижчу вартість**, оскільки враховуються передбачені компанією Microsoft особливі умови для придбання пакетів програмного забезпечення **навчальними закладами, вартість яких зазвичай є меншою**²⁴, ніж для комерційних споживачів.

Під час аудиту проведено аналіз ринкових пропозицій від офіційного дилера Microsoft та отримано комерційну пропозицію, згідно з якою компанія Microsoft підтверджує статус НШСУ як навчального закладу та станом на 14.08.2019 пропонує придбати вказане програмне забезпечення за ціною 58 американських доларів за одиницю, що становить **1458,7 грн** згідно із офіційним курсом Національного банку України, тобто вартість 600 примірників, за розрахунками, – **875,2 тис. гривень**.

Отже, тендерним комітетом НШСУ **не вжито належних заходів** для підготовки тендерної документації **під час придбання програмного забезпечення**, через що учасниками торгів не запропоновано об'єктивних цін, а переможцем торгів – ТОВ «Антек Про» поставлено програмне забезпечення, яке **не відповідало умовам договору** від **11.10.2018 № 74-г**, чим порушено

²² Офіційний портал оприлюднення інформації про публічні закупівлі України. Доступний з: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-08-30-000282-a>.

²³ Відповідно до акта приймання–передачі від 19.10.2018 №1 та видаткової накладної від 19.10.2018 № 1070.

²⁴ Офіційний сайт компанії Microsoft. Доступний з: <https://www.microsoft.com/ru-ru/education/how-to-buy/default.aspx>.

загальні умови виконання господарських зобов'язань, визначені **частиною першою статті 193 Господарського кодексу України**. Внаслідок цього вартість програмного забезпечення, отриманого НШСУ за договором від 11.10.2018 № 74-г, за розрахунками, завищено на **1823,8 тис. гривень**²⁵.

Слід зазначити, що НШСУ за результатами аудиту 22.08.2019 повідомлено про невиконання ТОВ «Антек Про» умов договору від 11.10.2018 № 74-г Головне управління Національної поліції у м. Києві, яким відкрито кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною другою статті 190 Кримінального кодексу України.

Крім цього, **станом на 01.07.2019** з придбаних у **жовтні 2018 року** 450 примірників програмного забезпечення Windows 10 Professional та 600 примірників Microsoft Office 2019 SNGL ACADEMIC OLP License NoLevel **активовано лише по 9 одиниць** кожного з них.

Отже, програмне забезпечення фактично майже 9 місяців не активовано НШСУ, тобто не досягнуто результату від **використання бюджетних коштів** на придбання програмного забезпечення у сумі **4 646,8 тис. гривень**²⁶.

Довідково. У період проведення аудиту (станом на 08.08.2019) НШСУ активовано вже 227 примірників програмного забезпечення Windows 10 Professional та 227 примірників Microsoft Office Standard 2016, а до 16.08.2019 заплановано здійснити активацію решти.

Також встановлено, що згідно із договором від 21.12.2017 № 101–г з ФОП Божко С. С. НШСУ закупило послуги інформаційно-консультаційні та послуги з розробки технічного завдання на **196,0 тис. гривень**. Згідно з пунктом 1.4 договору предмет договору відповідає коду ДК 021-2015: 72210000-0 — Послуги з розробки пакетів програмного забезпечення.

У **порушення частини четвертої статті 180** Господарського кодексу України у договорі від 21.12.2017 № 101–г не зазначено істотних умов про предмет договору, який повинен визначати найменування (номенклатуру, асортимент) та кількість продукції (робіт, послуг), а також вимоги до їх якості. Вимоги щодо якості предмета договору визначаються **відповідно до обов'язкових для сторін нормативних документів**, зазначених у статті 15 цього Кодексу, а у разі їх відсутності – в договірному порядку, з додержанням умов, що забезпечують захист інтересів кінцевих споживачів товарів і послуг.

У технічному завданні, отриманому НШСУ на виконання договору від 21.12.2017 № 101–г, зазначено таку повну назву системи: автоматизована інформаційна система «База тестових матеріалів» (далі – АІС «БТМ»), при цьому встановлено, що на 01.07.2019 фактичної розробки АІС «БТМ» **не розпочато**.

Відповідно до наданих НШСУ пояснень у 2018 році розпочато переговори із міжнародними проектами щодо міжнародно-технічної допомоги у проведенні експертизи технічного завдання на створення АІС «БТМ». На

²⁵ 2 699,0 тис. грн - 875,2 тис. грн = 1823,8 тис. грн, де 2 699,0 тис. грн вартість програмного забезпечення згідно із договором від 11.10.2018 № 74-г з ТОВ «Антек-Про», 875,2 тис. грн вартість програмного забезпечення для навчальних закладів Microsoft&Office 2019 SNGL ACADEMIC OLP License.

²⁶ (2 028,8 тис. грн - 4,5 тис. грн * 9 од.) + (2 699,0 тис. грн - 4,5 тис. грн * 9 од.) = 4 646,8 тис. гривень.

сьогодні Канадсько-український проєкт підтримки судової реформи здійснює експертизу технічного завдання, переданого в січні 2019 року. За результатами експертизи заплановано проведення у вересні цього року зустрічі з метою обговорення міжнародно-технічної допомоги у розробленні програмного забезпечення.

Отже, враховуючи, що з 2017 року фактичної розробки АІС «БТМ» не розпочато, кошти на розробку технічного завдання **(196,0 тис. грн) використано непродуктивно.**

Встановлено, що на 01.07.2019 комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі НШСУ (далі – КСЗІ ІТС) в порушення частини другої статті 8 Закону України від 05.07.1994 № 80 «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» **не створено.**

З 18 по 19 вересня 2018 року Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України проведено цільову перевірку стану технічного захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимоги щодо захисту якої встановлені законом, в інформаційно-телекомунікаційних системах НШСУ. За результатами перевірки складено акт (дск), в якому вказано на недоліки та надано рекомендації щодо їх усунення.

Для виконання зазначених рекомендацій НШСУ включено до розрахунків обсягів планових показників на 2020–2022 роки та направлено до ДСА потребу у бюджетних коштах для оплати послуг з побудови, створення, впровадження КСЗІ ІТС та розробки вебсайта. Під час проведення аудиту НШСУ звернулась до ДСА щодо перерозподілу бюджетних призначень спеціального фонду державного бюджету на 2019 рік.

Таким чином, стан забезпеченості НШСУ засобами інформатизації дає можливість здійснювати НШСУ виконання покладених завдань. Разом з цим КСЗІ ІТС не створено, чим не дотримано вимоги частини другої статті 8 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

Тендерним комітетом НШСУ не вжито належних заходів для підготовки тендерної документації під час придбання програмного забезпечення, що вплинуло на запропонований учасниками торгів рівень цін. Переможцем торгів порушено загальні умови виконання господарських зобов'язань, встановлені у частині першій статті 193 Господарського кодексу України, та поставлено програмне забезпечення, яке не відповідало умовам договору, що призвело до неекономного використання 1823,8 тис. гривень.

НШСУ допущено нерезультативне використання бюджетних коштів в сумі 4646,8 тис. грн – внаслідок тривалого невикористання програмного забезпечення та непродуктивне використання 196,0 тис. грн – внаслідок незастосування з 2017 року технічного завдання для розробки програмного забезпечення.

Оцінка дотримання законодавства у ході проведення закупівель товарів, робіт та послуг

Протягом періоду, охопленого аудитом, правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг визначаються Законом України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі» (далі – Закон № 922).

Склад тендерного комітету НШСУ у кількості 5 осіб, а також Положення про тендерний комітет Національної школи суддів України затверджено наказом НСШУ від 28.03.2011 № 56. Протягом 2017–2018 років і I півріччя 2019 року наказами НШСУ вносилися зміни до складу тендерного комітету.

Аудитом встановлено, що протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року тендерним комітетом проведено 781 тендерну процедуру закупівель товарів/робіт/послуг, 778 з яких визнані такими, що відбулись (352 проведено у 2017 році; 321 – у 2018 році; 103 – у I півріччі 2019 року).

За результатами проведених протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року тендерним комітетом процедур закупівель укладено 778 договорів, на підставі яких протягом зазначеного періоду фактично сплачено 34370,6 тис. грн (16 682,1 тис. грн у 2017 році; 15 399,5 тис. грн у 2018 році; 2289,0 тис. грн у I півріччі 2019 року).

Із зазначених 778 процедур закупівель 75 (9,6 відс.) проведені тендерним комітетом за процедурою відкритих торгів, укладено 75 договорів та фактично сплачено 18777,9 тис. гривень. Усі процедури закупівлі проведено протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року відповідно до затверджених річних планів закупівель НШСУ (зі змінами).

Також за результатами проведеної процедури відкритих торгів закупівлі за кодом ДК 021:2015: 18920000-4 — Сумки²⁷ тендерним комітетом НШСУ укладено договір з ФОП Черкас С. І. від 24.10.2017 № 66 г на загальну суму 345,0 тис. грн, умови договору виконано в повному обсязі, фактично сплачено 345,0 тис. гривень. Портфелі з логотипом у кількості 700 штук отримано та поставлено на облік на субрахунок 1812/1 «Малоцінні та швидкозношувані предмети СФ».

Аудитом встановлено відсутність протоколу засідання тендерного комітету щодо визнання переможцем закупівлі за кодом ДК 021:2015: 18920000-4 — Сумки із рішенням про намір укласти договір з ФОП Черкас С. І. На вимогу тендерного комітету НШСУ ФОП Черкас С. І. у встановлений строк не надано необхідної документації для підтвердження відповідності кваліфікаційним вимогам, зазначеним у тендерній документації, згідно зі ст.16 Закону № 922, а саме: довідки (в довільній формі) про наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного договору протягом 2015 – 2016 років; листа-погодження з умовами, зазначеними в проєкті договору.

²⁷ Офіційний портал оприлюднення інформації про публічні закупівлі України. Доступний з: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2017-09-15-000905-a>.

Водночас тендерним комітетом НСШУ не застосовано вимоги частини першої статті 30 Закону № 922 щодо відхилення тендерної пропозиції ФОП Черкас С. І. у зв'язку з невідповідністю кваліфікаційним критеріям, установленим статтею 16 цього Закону.

Інших фактів порушень чинного законодавства при проведенні протягом 2018–I півріччя 2019 років тендерним комітетом НШСУ процедур закупівель товарів/робіт/послуг не встановлено.

Проведення допорогових закупівель у НШСУ здійснювалося згідно з додатком до річного плану закупівель, який складається та затверджується тендерним комітетом на підставі розрахунків, що обґрунтовують показники видатків бюджету, включених до кошторису замовника. Складання, оприлюднення додатка до річного плану закупівель та змін до нього відповідно до Закону № 922 покладається на тендерний комітет НШСУ.

Протягом 2017 року НШСУ **шляхом проведення допорогових закупівель** з використанням електронної системи закупівель укладено **99 договорів** на загальну суму **3405,8 тис. грн**; 2018 року – 136 договорів на 3 335,4 тис. грн; I півріччя 2019 року – 58 договорів на 1190,7 тис. гривень. За цими договорами НШСУ фактично сплачено 3405,8 тис. грн, 3 335,4 тис. грн, 559,7 тис. грн відповідно.

Протягом 2017 року Школою укладено 209 договорів без використання електронної системи на загальну суму 1358,4 тис. грн; 2018 року – 145 договорів на 3799,5 тис. грн; I півріччя 2019 року – 39 договорів на 1185,8 тис. гривень. За цими договорами НСШУ фактично сплачено 1358,4 тис. грн, 3799,5 тис. грн. та 1155,3 тис. гривень.

Під час оцінки впливу проведених закупівель на економію бюджетних коштів встановлено, що завдяки використанню НШСУ системи електронних закупівель ProZorro шляхом проведення протягом 2017–2018 років і I півріччя 2019 року процедур відкритих торгів при придбанні запланованих обсягів товарів/робіт/послуг **зекономлено 4077,6 тис. грн** (1 899,4 тис. грн у 2017 році; 2104,2 тис. грн у 2018 році; 74,0 тис. грн у I півріччі 2019 року).

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 35 Закону № 922 у 2017 році тендерним комітетом НШСУ проведено 7 переговорних процедур закупівель, за результатами яких укладено 7 договорів на загальну суму 906,5 тис. грн; у 2018 році – 5 процедур, укладено 5 договорів на суму 742,0 тис. грн; у I півріччі 2019 року – 5 процедур, укладено 5 договорів на 849,0 тис. гривень. За цими договорами фактично сплачено 906,5 тис. грн, 742,0 тис. грн, 330,1 тис. грн відповідно.

Фактів порушень чинного законодавства при проведенні у 2017–2018 роках та I півріччі 2019 року тендерним комітетом НШСУ закупівель товарів/робіт/послуг за переговорною процедурою не виявлено.

Таким чином, використання НШСУ протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року електронної системи закупівель ProZorro при проведенні відкритих торгів мало належний економічний ефект.

Водночас встановлено факт незастосування у 2017 році тендерним комітетом вимог частини першої статті 30 Закону № 922 щодо відхилення тендерної пропозиції учасника у зв'язку з невідповідністю кваліфікаційним критеріям, установленим статтею 16 цього Закону.

ВИСНОВКИ

1. Результати аудиту засвідчили, що виділені з Державного бюджету України протягом 2017–2018 років та I півріччя 2019 року асигнування (239 857,6 тис. грн) дали можливість забезпечити виконання НШСУ визначених законодавством повноважень.

Водночас неналежний внутрішній контроль, незатвердження головним розпорядником бюджетних коштів передбачених законодавством розпорядчих документів та інші негативні фактори призвели до неекономного, нерезультативного, непродуктивного та з порушенням законодавства використання коштів і активів у загальній сумі 8 275,0 тис. грн, з них:

4 646,8 тис. грн – нерезультативне використання бюджетних коштів внаслідок тривалого незастосування програмного забезпечення;

3 090,8 тис. грн – з недотриманням вимог частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України на проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ без затверджених головним розпорядником в установленому порядку лімітів споживання;

196,0 тис. грн – непродуктивне використання бюджетних коштів внаслідок незастосування з 2017 року технічного завдання для розробки програмного забезпечення;

124,0 тис. грн – неекономне використання коштів на службові відрядження;

112,2 тис. грн – втрати державного бюджету внаслідок порушення вимог частини сьомої статті 77 Закону № 1402 через невизначеність механізму відшкодування коштів кандидатами, які відраховані або припинили проходження підготовки;

105,2 тис. грн – невикористання частини відкритих у 2017 році асигнувань та повернення їх до державного бюджету внаслідок неефективного управління бюджетними коштами.

2. Аудитом встановлено факт незастосування тендерним комітетом у 2017 році вимог частини першої статті 30 Закону № 922 щодо відхилення тендерної пропозиції учасника у зв'язку з невідповідністю кваліфікаційним критеріям, установленим статтею 16 цього Закону.

Крім того, тендерним комітетом НШСУ не вжито належних заходів для підготовки тендерної документації під час придбання програмного забезпечення, що вплинуло на запропонований учасниками торгів рівень цін. Переможцем торгів порушено загальні умови виконання господарських

зобов'язань, встановлені частиною першою статті 193 Господарського кодексу України, та поставлено програмне забезпечення, яке не відповідало умовам договору, що призвело до неекономного використання, за розрахунками, 1823,8 тис. гривень.

НСШУ за результатами аудиту 22.08.2019 про невиконання ТОВ «Антекс Про» умов договору повідомлено правоохоронні органи, якими відкрито кримінальне провадження.

3. Аналіз нормативно-правового забезпечення щодо організації та виконання НШСУ повноважень свідчить про необхідність узгодження статті 93 Закону № 1402 зі статтями 70, 72, 74, 77, 78, 105 цього Закону в частині використання термінів «спеціальна підготовка» та «професійна підготовка».

Норми Закону № 1402 потребують приведення у відповідність до норм Закону № 848, який є спеціальним законом у сфері наукової і науково-технічної діяльності і не містить такого поняття, як «науково-дослідна діяльність».

Порядок проходження спеціальної підготовки кандидатами на посаду судді, затверджений рішенням ВККСУ від 12.02.2018 № 19/зп-18, не передбачає механізму відшкодування кандидатом на посаду судді коштів, витрачених на його підготовку, у разі відрахування або припинення навчання, що встановлено статтею 77 Закону № 1402.

Потребує затвердження локальними документами ВККСУ та НШСУ функціональний розподіл обов'язків між проректорами НШСУ.

4. НШСУ в межах компетенції виконала рекомендації, надані Рахунковою палатою за результатами попереднього аудиту. Водночас ініційовані ДСА зміни до Закону № 848 не мали жодного результату та невиконаними залишилися рекомендації щодо забезпечення НШСУ необхідними площами. Станом на 01.07.2019 питання не вирішено.

5. НШСУ в порушення пункту 22 Порядку № 228 необґрунтовано включено до проєкту кошторису на 2017 рік, а ДСА як головним розпорядником у порушення пунктів 20 та 29 Порядку № 228 без прийняття відповідного рішення ВККСУ до кошторису НШСУ включено не зумовлені потребою бюджетні асигнування за КЕКВ 2700 «Соціальне забезпечення» на виплату стипендій 521 кандидату на посаду судді в сумі 14 617,8 тис. гривень.

У порушення пункту 43 Порядку № 228 НШСУ затверджено у кошторисах обсяг коштів для проведення розрахунків за електричну і теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та інші енергоносії без затверджених ДСА в установленому порядку лімітів – 5 332,0 тис. гривень.

Результативний показник продукту «Кількість кандидатів на посаду судді, які пройшли спеціальну підготовку в НШСУ» в паспортах бюджетної програми КПКВК 0501020 на 2017, 2018 та 2019 роки затверджено ДСА з недотриманням пунктів 6 та 7 Вимог № 1536, оскільки у період складання та затвердження паспортів бюджетної програми за КПКВК 0501020 не ухвалено ВККСУ рішень про кількість кандидатів на посаду судді, які мають пройти спеціальну підготовку у НШСУ.

Дані про виконання результативних показників у звіті про виконання

паспорта бюджетної програми КПКВК 0501020 за 2017 рік у порушення пункту 6 Вимог № 1536 не підтверджуються даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку НШСУ.

6. Стан забезпеченості засобами інформатизації дає можливість виконувати НШСУ покладені завдання. Разом з тим КСЗІ ІТС НШСУ не створено, чим не дотримано вимог частини другої статті 8 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

7. Аналіз ефективності впровадження заходів енергозбереження на підставі натуральних показників та обсягів фактичного зменшення витрат на комунальні послуги та енергоносії не здійснювався.

8. Питання функціонування системи внутрішнього контролю та реалізації облікової політики визначені у локальних нормативних актах НШСУ, що забезпечує надання керівництву НШСУ неупередженої, оперативної інформації для подальшого прийняття відповідних управлінських рішень.

Водночас потребує активізації робота відділу аудиту ДСА, який у періоді, охопленому аудитом Рахункової палати, контрольних заходів не здійснював. Результати контрольного заходу засвідчують необхідність посилення внутрішнього контролю у НШСУ за обґрунтованістю видатків кошторису при плануванні бюджетних асигнувань, обліком необоротних активів, дотриманням законодавства про публічні закупівлі.

Станом на 01.01.2018, 01.01.2019 та 01.07.2019 НШСУ занижено вартість нематеріальних активів за субрахунком 1211 «Авторське та суміжні з ним права», що призвело до викривлення даних річної фінансової звітності за 2017–2018 роки, зокрема, ф. № 1-дс «Баланс», ф. № 5-дс «Примітки до річної фінансової звітності».

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної школи суддів України поінформувати **Верховну Раду України.**

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінетові Міністрів України.**

3. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати **Національній школі суддів України** та рекомендувати:

підготувати законодавчі пропозиції та спільно з Вищою радою правосуддя ініціювати внесення змін до Закону № 1402 в частині узгодження статті 93 зі статтями 70, 72, 74, 77, 78, 105 цього Закону та здійснення НШСУ науково-дослідної діяльності відповідно до Закону № 848;

забезпечити дотримання вимог Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» шляхом створення КСЗІ ІТС;

запровадити здійснення аналізу та контролю за заходами з енергозбереження на підставі натуральних показників;

з метою економії бюджетних коштів на оренду приміщень та створення належних умов для роботи спільно з ДСА вирішити питання забезпечення НШСУ необхідними площами;

розглянути питання про встановлення приладу обліку тепла в будівлі, в якій розміщується центральний офіс НШСУ, для здійснення оплати витрат за тепlopостачання на підставі показників лічильника;

вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків при здійсненні обліку нематеріальних активів, дотримуватись вимог Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142, та забезпечити оцінку нематеріальних активів відповідно до вимог законодавства;

посилити внутрішній контроль за використанням бюджетних коштів, процедурами проведення закупівель у системі електронних закупівель ProZorro відповідно до Закону № 922;

з метою вдосконалення внутрішнього контролю за виконанням господарських договорів розробити та затвердити внутрішній розпорядчий документ, що регламентує розподіл відповідальності та взаємодію структурних підрозділів, порядок контролю за виконанням укладених договорів.

4. Про результати аудиту поінформувати Державну судову адміністрацію України та рекомендувати:

разом з НШСУ та ВККСУ розробити механізм попереднього визначення потреби у коштах на професійну підготовку суддів, працівників апарату та спеціальну підготовку кандидатів на посаду судді;

під час формування паспорта бюджетної програми та проєкту кошторису, затвердження кошторису дотримуватися Вимог № 1536 та Порядку № 228 відповідно;

встановлювати НШСУ обґрунтовані ліміти споживання комунальних послуг та енергоносіїв відповідно до частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України;

забезпечити відповідність даних про виконання результативних показників, включених до звіту про виконання паспорта бюджетної програми, фактичним даним бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку;

здійснювати з оптимальною періодичністю та послідовністю планування внутрішніх аудитів у підзвітних установах, забезпечити проведення у НШСУ внутрішніх аудитів ефективності використання бюджетних коштів.

5. Про результати аудиту поінформувати Вищу кваліфікаційну комісію суддів України та рекомендувати:

з метою забезпечення виконання вимог статті 77 Закону № 1402 та недопущення втрат бюджету, терміново внести зміни до Порядку № 19 щодо відшкодування кандидатом на посаду судді коштів, витрачених на його підготовку;

затвердити внутрішніми документами функціональний розподіл обов'язків між проректорами НШСУ.

6. Про виявлені під час аудиту ознаки кримінального правопорушення щодо невиконання ТОВ «Антек Про» умов договору повідомити Національну поліцію України.

Член Рахункової палати

О. С. Яременко

Організаційна структура НШСУ

